

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

23 juni 2008

VERSLAG

– van het Rekenhof –

**over de samenwerking tussen de VRT en externen
voor de realisatie van televisieprogramma's**

HOORZITTING

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Johan Verstreken**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Dany Vandenbossche.

Vaste leden:

de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Werner Marginet,
mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Wim Van Dijck;

de heren Carl Decaluwe, Dirk de Kort, Paul Delva, Johan
Verstreken;

de dames Margriet Hermans, Laurence Libert, de heer
Herman Schueremans;

mevrouw Els Robeyns, de heren Dany Vandenbossche, Jo
Vermeulen.

Plaatsvervangers:

de dames Hilde De Lobel, Marijke Dillen, de heren Pieter
Huybrechts, Stefaan Sintobin, Frans Wymeersch;

de dames Martine Fournier, Sabine Poleyn, Tinne Rombouts,
de heer Johan Sauwens;

de heren Karlos Callens, Marnic De Meulemeester, Hans
Schoofs;

de heren Bart Caron, Chokri Mahassine, André Van
Nieuwkerke.

Toegevoegde leden:

de heer Piet De Bruyn;

de heer Jos Stassen.

Zie:

37-G (2007-2008)

– Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting van het verslag van het Rekenhof over de samenwerking tussen de VRT en externen voor de realisatie van televisieprogramma's	4
2. Antwoord van de VRT op het verslag van het Rekenhof	7
3. Voorgestelde actieplan van de VRT.....	9
4. Vragen van de commissieleden en antwoord van de sprekers	11
5. Antwoord van de sprekers en bijkomende vragen van de commissieleden.....	23

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media besprak op 12 juni 2008 het verslag van het Rekenhof over de samenwerking tussen de VRT en externen voor de realisatie van televisieprogramma's (*Parl. St. Vl. Parl. 2007-08, nr. 37-G/1*).

Eerst werd het verslag van het Rekenhof toegelicht door vertegenwoordigers van het Rekenhof. Hierop werd een antwoord gegeven door vertegenwoordigers van de VRT (Vlaamse Radio- en Televisieomroep). Ten slotte werden bijkomende vragen van de commissieleden beantwoord door de vertegenwoordigers van het Rekenhof en de VRT.

Het Rekenhof werd vertegenwoordigd door de heer Romain Lesage, raadsheer, de heer Raf Carmeliet, eerste auditeur, de heer Constant De Koninck, eerste auditeur en mevrouw Valerie Van Brantegem, adjunct-auditeur bij het Rekenhof.

De VRT werd vertegenwoordigd door de heer Dirk Wauters, gedelegeerd bestuurder, de heer Guy Peeters, voorzitter van de raad van bestuur, de heer Willy Wijnants, financieel directeur en mevrouw Lut Vercruysse, hoofd van de juridische dienst.

1. Toelichting van het verslag van het Rekenhof over de samenwerking tussen de VRT en externen voor de realisatie van televisieprogramma's

De heer Romain Lesage: De VRT is belast met de openbare-omroepopdracht. Een belangrijk deel van de middelen gaat naar het verzorgen van televisieprogramma's. Behalve van eigen mensen en middelen maakt de VRT voor de productie van televisieprogramma's ook gebruik van externe productiemiddelen. Het Rekenhof onderzocht of de inzet van externe productiemiddelen voor de realisatie van televisieprogramma's voldoet aan de voorwaarden van zuinigheid, efficiëntie en effectiviteit en of de omroep daarbij de geldende regelgeving respecteert. Het richtte zijn onderzoek hoofdzakelijk op twee vormen van externe productiemiddelen: uitbestedingen van programma's en aankopen van leveringen en diensten uit de audiovisuele sector. Voorts ging het Rekenhof na in welke mate de VRT de aanwending van prestaties van externen verantwoordt tegenover het Vlaams Parlement. Inhuring van externe medewerkers werd afgesplitst van de categorie aankoop van leveringen en diensten wegens de bijzondere aard

die een toetsing aan de specifieke regelgeving voor overheidstewerkstelling vergt. Nadat de VRT commentaar had gegeven op de voorlopige onderzoeksresultaten en aanbevelingen bij het voorontwerp van verslag, bezorgde het Rekenhof op 30 april 2008 het ontwerpverslag aan de Vlaamse minister van Media. De minister antwoordde op 22 mei 2008. Zijn antwoord is een bijlage bij het verslag. Het definitieve verslag werd op 30 mei 2008 aan het Vlaams Parlement overgezonden (*Parl. St. Vl. Parl. 2007-08, nr. 37-G/1*).

De heer Raf Carmeliet: De Vlaamse Radio- en Televisieomroep is belast met de openbare-omroepopdracht van de Vlaamse Gemeenschap. In 2007 ontving de omroep daarvoor een financieringsenveloppe van 279 miljoen euro, bijna 54 percent van zijn totale begroting. De Vlaamse Gemeenschap heeft de voorwaarden voor de toekenning van deze middelen vastgelegd in een beheersovereenkomst. Televisieprogramma's verzorgen maakt bijna 60 percent uit van de totale kosten van de openbare-omroepopdracht. Behalve eigen mensen en middelen, gebruikt de VRT voor de productie van televisieprogramma's ook leveringen en diensten uit de audiovisuele sector en uitbestedingen aan productiehuisen. De uitgaven voor die externe hulp stegen van 2004 tot 2006 met 37,3 percent, terwijl de programmakosten in die periode met 13 percent stegen.

Het Rekenhof onderzocht daarom of de VRT de nodige voorwaarden heeft gecreëerd voor een zuinige, efficiënte en regelmatige inzet van externe mensen en middelen. Het ging ook na hoe de VRT de resultaten van zijn beleid meedeelde aan het parlement. Het gebruikte als onderzoeksmethoden documentonderzoek, interviews en een steekproef van individuele aankoop- of uitbestedingdossiers. Voor de steekproeven ging het Rekenhof uit van de kosten die de VRT boekte in het boekjaar 2005. Het selecteerde voor de aankopen 132 transacties voor een totaal bedrag van 3,5 miljoen euro en voor de uitbestedingen 13 productiehuisen met een totale omzet van 77,8 miljoen euro.

Het Rekenhof kondigde zijn onderzoek aan op 22 augustus 2006 bij de Vlaamse minister van Media en de VRT. In het kader van de tegensprekelijke procedure deelde het zijn voorlopige onderzoeksresultaten op 7 februari 2008 mee aan de VRT, die op 20 maart 2008 antwoordde. Na verwerking van dat antwoord bezorgde het Rekenhof het ontwerpverslag op 30 april 2008 aan de Vlaamse minister van Media, die

officieel antwoordde op 22 mei 2008. Op 30 mei 2008 werd vervolgens het verslag aan het Vlaams Parlement gestuurd.

Vooraf onderzocht het Rekenhof de toepasselijkheid van de overheidsopdrachtenregelgeving op de contracten die de VRT afsluit met externe productiehuisen, leveranciers en dienstenverstrekkers. Het concludeerde dat de overheidsopdrachtenregelgeving niet toepasselijk is op de aankoop, ontwikkeling, productie of coproductie van programmamateriaal door televisieomroeporganisaties en overeenkomsten voor zendtijd. Dat neemt niet weg dat de VRT in die gevallen nog altijd onderworpen is aan de motiveringsplicht en de basisnormen van het EG-Verdrag, in het bijzonder het gelijkheidsbeginsel, het mededingingsprincipe en het principe van non-discriminatie. Dat vereist meer bepaald dat de VRT dergelijke opdrachten passend bekendmaakt en zijn beslissingen deugdelijk motiveert.

Ik ga nu achtereenvolgens in op de belangrijkste vaststellingen en conclusies van het onderzoek en op de aanbevelingen die het Rekenhof daaraan heeft gekoppeld. Voor de duidelijkheid onderscheid ik daarbij drie grote onderzoeksonderdelen: (1) de uitbestedingen aan productiehuisen; (2) de aankopen van goederen en diensten voor de eigen productie van televisieprogramma's; en (3) de inhuring van externe medewerkers daarvoor. Uitbesteding aan productiehuisen zijn de programma's die de VRT bestelt bij een productiehuis en als afgewerkt product krijgt. De aankopen van goederen en diensten zijn bijvoorbeeld de huur van vrachtwagens, camera's, montage diensten.

In eerste instantie onderzocht het Rekenhof of de VRT voor de uitbesteding van televisieproducties een beleid heeft ontwikkeld. Het constateerde dat de VRT inderdaad een strategie heeft uitgewerkt, maar dat die niet steunt op een grondige afweging van mogelijke opties of een analyse van de interne capaciteit en dat duidelijke doelstellingen en een budgettair kader ontbreken. De VRT hield wel rekening met de interne productiecapaciteit, maar een model voor de interne productie stelde hij maar op na de tenuitvoerlegging van zijn uitbestedingprincipes. De aansluiting van de strategie interne productie op de uitbestedingstrategie stelde dan ook problemen. De afgesloten langetermijncontracten voor uitbesteding hinderden meer bepaald de volledige uitvoering van de strategie interne productie.

Na de beleidsontwikkeling nam het Rekenhof ook het proces van de uitbesteding onder de loep. Het stelde een aantal tekortkomingen vast. De werkwijze

is weinig transparant. De VRT heeft geen uitgeschreven uitbestedingprocedure. De verschillende beslissingsfasen zijn ook weinig gedocumenteerd. Er is weinig mededinging. De VRT beperkt de bekendmaking van uitbestedingopdrachten tot enkele productiehuisen en raadpleegt soms maar één productiehuis. Dat strookt niet met de beginselen van het EG-Verdrag, in het bijzonder het beginsel van gelijke behandeling, mededinging en non-discriminatie. De VRT motiveert zijn beslissingen gebrekkig. Meestal ontbreken documenten die de afwegingen aangeven bij (1) de beslissing een programma uit te besteden; (2) de keuze van te contacteren productiehuisen; of (3) de toewijzing van een programma aan een huis. Deze eerste drie tekortkomingen maken dat het Rekenhof moeilijk kan oordelen over de onpartijdigheid van het uitbestedingproces.

Programmavoorstellen van productiehuisen vermelden vaak geen budget en de VRT beoordeelt alleen voorgestelde totaalprijzen en niet de prijsbestanddelen. Het is dan ook niet duidelijk of de prijs de keuze van een productiehuis beïnvloedt en of de uitbestedingcontracten marktconform zijn. De contracten bevatten alle essentiële juridische bepalingen, maar worden vaak laattijdig afgesloten, nadat de uitzendingen al zijn gestart. De looptijd van de raamovereenkomsten overschrijdt de termijn van de beheersovereenkomst. De VRT heeft daardoor geen budgetzekerheid voor de volledige looptijd van de overeenkomsten. De raamovereenkomsten laten de omroep overigens weinig flexibiliteit: zij werken met basispakketten of met vaste afnamevolumes.

De omroep controleert onvoldoende de opbrengsten die de productiehuisen uit de exploitatie van uitbestede programma's halen. Het gaat dan over de verkoop van dvd's (digital versatile disk), shows en andere elementen verbonden aan programma's. De VRT waakt over de kwaliteit van de uitbestede programma's en controleert de naleving van de omroepregelgeving, maar analyseert inbreuken niet systematisch met het oog op de bijsturing van productiehuisen.

De VRT evalueert de programma's systematisch, onder andere op het vlak van de performantiemaatstaven uit de beheersovereenkomst, maar trekt geen afzonderlijke conclusies voor interne en externe producties. Het uitbestedingbeleid steunt dan ook niet op informatie over de effectiviteit van interne en externe productie in bepaalde genres.

De VRT verzamelt ook systematisch gegevens over de kostprijzen van interne en externe producties. In 2005 kwam de VRT tot de conclusie dat de externe

producties licht duurder waren dan de interne (5 percent). Het Rekenhof kwam met een vergelijkingsbasis, waarbij alle genres werden opgenomen, tot andere resultaten, met name dat de externe productiecosten per uur zendtijd voor de VRT-televisie in haar geheel 48 percent hoger liggen dan de interne productiecosten. Het Rekenhof benadrukt echter dat ook zijn berekeningen een voorzichtige interpretatie en een verdere analyse per programmagenre vergen. De kostprijsberekening van de VRT vertoont ook gebreken die de vergelijkbaarheid tussen externe en interne producties belemmeren.

Het tweede onderzoeksaspect betreft de aankopen van externe diensten en goederen voor de eigen programmaproductie. De VRT heeft daarvoor recent doelstellingen en een visie ontwikkeld en toegepast vanaf zijn reorganisatie. De aankopen verliepen in 2007 dan ook al wat beter, in het bijzonder door het gebruik van raamovereenkomsten. In raamovereenkomsten worden voorwaarden voor een bepaalde periode afgesproken, met een of met verschillende dienstenleveranciers of aannemers.

Toch heeft het Rekenhof ook hier een aantal belangrijke pijnpunten vastgesteld. Ook de aankoopdossiers zijn onvoldoende gedocumenteerd. Bij gebrek aan verantwoordingsstukken, vooral voor kleinere opdrachten met onderhandelingsprocedure, kon het Rekenhof de aankoopprocedure dikwijls niet volledig controleren. Ook voor enkele grote consultancy- en marketingcontracten ontbraken bewijsstukken over de mededinging of de toepassing van de procedures.

Aankopen voor televisie, die wél onder de regelgeving op de overheidsopdrachten vallen, miskennen geregeld de beginselen van werkelijke mededinging, gelijkheid, transparantie of deugdelijke motivering. Het Rekenhof deed deze vaststelling het meest bij de inhuring van cameraploegen en bestellingen van montage en technische afwerking. Voor investeringen en de huur van technische faciliteiten doet de VRT met gepubliceerde offerteaanvragen wel degelijk een beroep op de mededinging, maar soms laat hij na alle gunningcriteria uit het bestek te toetsen of de borgtochtbepalingen volledig toe te passen.

Het derde onderzoeksonderdeel ging over de inzet van externe medewerkers voor realisatie van televisieprogramma's. Het Rekenhof onderzocht of de VRT de regelgeving voor tewerkstelling bij de overheid respecteert en of hij een beleid met doelstellingen en duidelijke procedures heeft ontwikkeld. Het onder-

zocht ook of de VRT het principe van de continuïteit van de openbare dienstverlening en zijn kerntaken niet in het gedrang brengt. Het stelde vast dat een aantal maatregelen dat verhinderen en dat de omroep de vereiste competenties voor de programmagenres die hij intern moet produceren, structureel verankerd heeft.

Het inhuringsproces van externe medewerkers vertoont echter een drietal specifieke problemen. Voor de inschakeling van externe schermmedewerkers liggen de principes en procedures niet formeel vast. Er zijn geen criteria voor de keuze van externe medewerkers boven interne personeelsleden. De VRT heeft geen richtlijnen opgesteld voor zogenaamde draai-deurconstructies, waarbij medewerkers de omroep verlaten en vervolgens in een andere hoedanigheid weer prestaties voor de VRT verrichten. Dat houdt risico's in op belangentegenstrijdigheid of omzeiling van bezoldigingsregels. De VRT doet geregeld een beroep op uitzendkrachten, terwijl het regelgevende kader dat in overheidsdienst principieel uitsluit.

In een slothoofdstuk analyseerde het Rekenhof de informatie die de VRT aan het Vlaams Parlement verstrekt. Het concludeerde dat de jaarverslagen te weinig uitleg geven bij de gegevens over de zendtijd-aandelen van eigen productie. Bij zijn eenmalige uiteenzetting over het uitbestedingsbeleid aan de media-commissie in 2005, lichtte de VRT onvoldoende de beperkingen van zijn kostprijsvergelijking toe.

Het Rekenhof zette zijn onderzoeksvaststellingen om in een aantal concrete aanbevelingen, waarvan ik de belangrijkste even op een rij zet. Voor uitbesteding beveelt het hof aan een onderbouwde en geïntegreerde productiestrategie voor televisie vast te leggen en te operationaliseren tot een leidraad voor uitbesteding. De engagementen in de raamovereenkomsten worden best op een uitzendschema en budgettair kader op middellange termijn gebaseerd. De raamovereenkomsten dienen ook enige afnameflexibiliteit te garanderen. De VRT zou de uitbesteding-procedure moeten beschrijven en communiceren. Het Rekenhof beveelt ook aan om de productiehuizen en de mogelijke strategische partners een passende mate van openbaarheid, en dus mededinging, te garanderen, maar ook de beslissingsfasen in het uitbesteding-proces te documenteren en schriftelijk te motiveren. Programmavoorstellen van productiehuizen bevatten best een budgetraming die toetsbaar is aan de normatieve generieke budgetten. Voorts worden productieovereenkomsten best tijdig gesloten. Op grond van

analyses moet de samenwerking met productiehuisen daadwerkelijk bijgestuurd worden. De VRT moet regelmatig de resultaten van externe en interne productie vergelijken en de resultaten daarvan gebruiken. Tot slot zou de VRT de kostprijsberekening van programmaproducties op punt moeten stellen door een optimale toewijzing van kosten en inkomsten aan programma's.

Op het vlak van de aankopen van diensten en leveringen beveelt het Rekenhof aan de vernieuwde aankooporganisatie verder te operationaliseren en te coördineren en voldoende verantwoordingsstukken te bewaren en daarvoor interne richtlijnen op te stellen. De aankoopprocedures en aankopen worden best gemotiveerd in gunningverslagen. Het is belangrijk om voor regelmatig weerkerende dienstverleningen of contracten met een groot volume raamovereenkomsten te sluiten. De VRT moet in eerste instantie weloverwogen gunningcriteria vaststellen en daarna zoveel mogelijk toepassen.

Op het vlak van de inzet van externe mensen beveelt het Rekenhof aan richtlijnen uit te vaardigen voor wederinhuring van ex-medewerkers en een beleid met inschakelingsvoorwaarden te ontwikkelen voor externe schermmedewerkers. Voor regelmatige prestaties met medewerkers worden best arbeidsovereenkomsten afgesloten.

Tot slot is er de aanbeveling over de rapportering. Het Rekenhof stelt de VRT voor om het Vlaams Parlement gestructureerde informatie aan te bieden over externe en interne productie.

De Vlaamse minister van Media antwoordde officieel op 22 mei 2008. Hij verwees naar de autonomie die de beheersovereenkomst en de Mediadecreten de VRT hebben gegeven en sloot zich aan bij het standpunt dat de VRT hem had meegedeeld. Hij bevestigde dat de VRT het grotendeels eens was met de aanbevelingen van het Rekenhof en wenste maar op een beperkt aantal punten te reageren. Zo wees hij erop dat de VRT sinds het onderzoek al gevoelig evolueerde, met een nieuwe organisatiestructuur, een nieuwe beheersovereenkomst en een nieuwe decretale context. Het onderzoek was inderdaad een momentopname, maar het Rekenhof heeft in zijn onderzoek wel al met een aantal nieuwe ontwikkelingen rekening gehouden.

De minister vond de vergelijkende kostprijsberekening van het Rekenhof weinig zinvol. Het Rekenhof wilde echter met die berekening alleen aantonen dat een andere vergelijkingsbasis tot duidelijk andere resultaten kan leiden dan die van de VRT. Tot slot

put de minister vertrouwen uit drie recent opgestarte VRT-projecten: een strategische studie, de professionalisering van de aankoopprocessen voor externe productie en een concreet actieplan voor de verdere implementatie van het nieuwe aankoopbeleid. Hij beloofde opvolging door de regeringscommissaris en geregeld overleg met het VRT-management.

2. Antwoord van de VRT op het rapport van het Rekenhof

De heer Dirk Wauters: Op 18 oktober 2007 zei ik in deze commissie bij wijze van inleiding: "In het belang van de Vlaamse mediagebruiker en van de 2800 medewerkers van de VRT wil ik me vooral richten op het debat van de toekomst van de VRT, eerder dan op het proces van het verleden. Samen met het management en de medewerkers van de VRT wens ik me volop te wijden aan het creëren van een slagvaardige openbare omroep zoals beschreven in de beheersovereenkomst. Dat wil niet zeggen dat we geen lessen kunnen trekken uit het verleden, maar die wens ik in de eerste plaats te bespreken met mijn directe toezichtorgaan, de raad van bestuur, ten einde de juiste correctieve maatregelen te treffen."

In mijn bedrijfservaring, bij Siemens en Alcatel, heb ik een aantal omvangrijke bedrijfsaudits meegemaakt. Die werden steeds opgevat als een constructieve oefening, waaraan het bedrijf open en transparant wilde meewerken, met de nadruk op de aanbevelingen en het actieplan om die aanbevelingen om te zetten. Dat was met het doel te werken aan de toekomst in plaats van te lang te concentreren op het proces van het verleden.

Het lijkt me dat er twee kernvragen zijn. Beheert de VRT vandaag zijn middelen efficiënt? Welke lessen kan de omroep trekken voor een nog beter beleid? Op de eerste vraag zal ik deze namiddag antwoorden bij de toelichting van het jaarverslag. Dat toont aan dat de VRT op de goede weg is. Daarenboven heeft de VRT op 20 maart 2008 een actieplan overgemaakt aan het Rekenhof. De actiepunten zijn of worden uitgevoerd. De VRT heeft akte genomen van de beslissing van het Rekenhof om dit actieplan niet te betrekken in zijn onderzoek. In het kader van de openheid wenst de VRT het parlement het actieplan niet te onthouden.

De lessen staan duidelijk beschreven op pagina 82 en 83 van het rapport, met name in de aanbevelingen van het Rekenhof. De VRT aanvaardt in grote mate de aanbevelingen van het Rekenhof.

De vaststellingen van het Rekenhof dateren uit de periode 2004-2006. Sinds 2006 is de VRT gevoelig geëvolueerd. Een aantal tekortkomingen, die de VRT niet ontkent, moeten niettemin in de context van die periode geplaatst worden. Een nieuwe beheersovereenkomst, een nieuwe decretale context met een andere beheer- en controlestructuur zijn sindsdien geïmplementeerd. Ook de nieuwe organisatiestructuur heeft bijgedragen tot een evenwichtigere bevoegdheidsverdeling en tot een gezond systeem van 'checks and balances'. Persoonlijk had ik het op prijs gesteld als het Rekenhof iets meer onderscheid gemaakt had tussen de vaststellingen van het verleden en van het heden, en waar mogelijk de verleden dan wel de tegenwoordige tijd gebruikt had.

De VRT heeft ook moeite met het formalisme van het rapport. De VRT heeft verplichtingen als overheidsbedrijf maar is ook een bedrijf met een creatieve opdracht in een concurrentiële omgeving. De VRT verschilt op verschillende punten van mening over de interpretatie van een aantal regelgevende teksten. Het Rekenhof interpreteert de uitzondering op de overheidsopdrachtenwetgeving vrij eng. Het ontwerpen van een decor, het monteren, het camerawerk, het vormgeven van een programma en andere artistieke prestaties en diensten, vallen volgens de VRT onder de uitzondering voor de productie van programma's. Zelfs als zulke diensten toch onder de uitzonderingen vallen, stelt het Rekenhof dat de principes van gelijkheid en transparantie altijd van toepassing zijn en dat de mededinging derhalve vereist is. Mededinging vereist op zijn beurt een zekere openbaarheid of bekendmaking van die opdracht.

De VRT is het principieel eens met dat uitgangspunt maar wil er toch op wijzen dat in de overwegingen bij de Europese richtlijn inzake overheidsopdrachten gesteld wordt dat precies om redenen van cultureel en sociaal belang de toepassing van aanbestedingsvoorschriften niet geschikt is. De principes van gelijkheid en transparantie kunnen dan ook niet strenger toegepast worden dan de overheidsopdrachtenwetgeving zelf vereist.

De overheidsopdrachtenwetgeving legt ook uitzonderingen vast voor de bekendmaking. Er is geen bekendmaking vereist beneden een bepaalde drempel, of bij hoogdringendheid, of als om artistieke of technische specificiteit ofwel wegens exclusieve rechten maar op één mogelijke kandidaat een beroep kan worden gedaan. Het spreekt vanzelf dat die uitzonderingen ook spelen als de overheidsopdrachtenwet-

geving zelfs niet eens van toepassing is. Daarenboven kunnen er ook bedrijfseconomische redenen zijn om zich tegen een bekendmaking te verzetten. Bijvoorbeeld er is maar één productiehuis dat aan de voorwaarden voor een strategisch partnerschap voldeed en in staat is om kwalitatieve kinderprogramma's te maken.

Een ander punt van verschil is de uitzendarbeid. Volgens het Rekenhof is uitzendarbeid wettelijk niet toegestaan in de overheidssector. Daarover zijn de rechtsgeleerden het niet eens. Met de instemming van de overheid heeft de VRT zelf, wanneer nodig, uitzendarbeid ingeschakeld.

De VRT heeft niet de keuze tussen óf interne óf externe productie want in de beheersovereenkomst staat de fundamentele opdracht om én interne én externe producties te realiseren en uit te zenden. De VRT stelde herhaaldelijk werk te willen maken van deugdelijke procedures en processen en efficiënte interne controlemaatregelen. Hij geeft hieraan ook volop uitvoering.

Een kernpunt voor de VRT, een naamloze vennootschap (nv) van publiek recht, is de beleidsruimte waarbinnen hij opereert. De VRT is eerst en vooral een creatief bedrijf. Dat betekent dat het alles in het werk moet stellen om creatief talent aan te trekken, te ontwikkelen en te behouden. Tegelijkertijd werkt de VRT in een zeer concurrentiële omgeving. Vlaanderen kent een hoogkwalitatief televisie-, radio- en internetlandschap, waarbinnen de VRT zich moet kunnen ontwikkelen om zijn opdracht waar te maken. Tot slot is de VRT ook een overheidsbedrijf.

De VRT heeft vorig jaar 60.000 facturen verwerkt. Dat betekent dat de medewerkers van de VRT dagelijks meer dan 100 beslissingen moeten nemen om in die beleidsruimte de spanningen tussen de drie verschillende objectieven te verenigen. Het is duidelijk dat de VRT in de periode vóór 1996 waarschijnlijk te veel overheidsbedrijf was. De wetgevende macht heeft dan een aparte nv gecreëerd opdat de VRT zijn creatieve en concurrentiële opdracht beter zou kunnen realiseren. Dat neemt niet weg dat het spanningsveld kan verminderen door twee aspecten: professionele managementprocessen en de principes van behoorlijk bestuur. Daar werkt de VRT aan.

De VRT aanvaardt grotendeels de aanbevelingen van het Rekenhof. Eén aanbeveling vindt hij niet streng genoeg en met één is hij het niet eens. De eer-

ste aanbeveling behandelt het uitbestedingbeleid. Het Rekenhof concentreert zich op het uitbestedingbeleid televisie. In het kader van de beheersopdracht 2007-2011, vindt de VRT dat hij dit moet opentrekken tot alle media. Daarom engageert hij zich om een geïntegreerde productiestrategie vast te leggen voor alle media, radio, televisie, breedbandinternet en mobiel internet, met voorafgaande, duidelijke en compatibele doelstellingen voor interne en externe producties. De VRT wil die strategie operationaliseren tot leidraad voor uitbestedingen.

De VRT aanvaardt alle aanbevelingen over het uitbestedingproces. Dat blijkt uit het actieplan. De aanbevelingen in verband met doelbereik en kosten-effectiviteit aanvaardt de VRT eveneens. Hij is het ook eens met de aanbevelingen 11 tot en met 14 over aankopen.

De VRT is akkoord met de aanbevelingen 15 en 16 over de inzet van externe mensen, maar niet met de aanbeveling in verband met uitzendarbeid. De VRT handelt terzake conform de gemaakte afspraken met de vakverenigingen en de overheid in sectorcomité XVIII. Die afspraken dateren van november 2000. De VRT zal in de geest van de aanbeveling er wel over waken dat uitzendarbeid niet wordt ingezet om structurele personeelstekorten op te vangen. Dat heeft de VRT ook in het laatste akkoord aan de sociale sectoren beloofd. Tot slot is de VRT het ook eens met aanbeveling 18.

3. Voorgestelde actieplan van de VRT

De heer Dirk Wauters: Ik zal nu het actieplan presenteren dat aan het Rekenhof is overgemaakt. Een eerste facet is het meerjarenplan. Dat is een beleidsinstrument dat stoelt op de gewijzigde Mediadecreten. Die vragen de VRT een strategie en een budgettair kader op halflange termijn op te stellen en te laten goedkeuren door de raad van bestuur. In september 2007 hield de VRT een eerste bespreking van het Meerjarenplan 2008-2010. De raad van bestuur keurde het plan goed in oktober 2007. Het plan legt een duidelijke focus op de versterking van de interne productie. Het bepaalt eveneens de budgettaire grenzen voor de besteding aan externe productiehuizen voor de volgende drie jaar. Deze maatregel komt deels tegemoet aan aanbeveling 1.

In december 2007 heeft de raad van bestuur het Ondernemingsplan 2008 goedgekeurd. Een integre-

rend deel daarvan is het productieplan. Dat bevat de benuttinggraad van programmapersoneel en van opnamepersoneel, van opname- en postproductiemiddelen, alsook de behoefte aan externe studio- en montagecapaciteit. Ook die maatregel komt deels tegemoet aan aanbeveling 1.

Een derde maatregel is het GAPP-besturingmodel. Dat Globaal Aanbod- en ProductieplanningProces is sinds januari 2008 operationeel. GAPP is een intern proces om op een geïntegreerde manier om te gaan met de plannen van de onderneming: enerzijds rond het aanbod en de ontwikkeling en lancering van nieuwe producten, anderzijds rond de beschikbaarheid van personeel en productiemiddelen. Het GAPP-overleg evalueert maandelijks in welke mate alle plannen nog consistent zijn met elkaar en met het ondernemingsplan, en rapporteert proactief mogelijke afwijkingen en risico's, opdat het management nog tijdig kan bijsturen. Naast de bewaking van het IPRO/EPRO (Interne Productie/Externe Productie) budgettair kader en van de capaciteitsbenutting, moet het GAPP-'dashboard' ook waken over het 'make-to-orderprincipe'. Dat is bedoeld om de voorraden van de VRT onder controle te houden. Deze maatregel komt tegemoet aan aanbevelingen 1 en 10.

Op 1 juli 2007 werd een nieuwe financiële delegatieregeling van kracht, in uitvoering van artikel 13, §3, van de gecoördineerde Mediadecreten. Het nieuwe reglement op de financiële delegaties bevat drie belangrijke aanpassingen. Vooreerst bevat het een duidelijkere definitie van het begrip verbintenis, zodat er geen discussie meer over bestaat dat alle engagementen die de VRT verbinden, in welke vorm ook, aan het delegatiereglement onderworpen zijn. De regeling bepaalt eveneens een medeondertekening door de directie financiën vanaf een bepaald drempelbedrag en de inschakeling van de centrale aankoopdienst vanaf 5500 euro. De maatregel komt tegemoet aan aanbevelingen 5, 11 en 12.

In december 2007 heeft het directiecomité de implementatie van een aankoopactieplan goedgekeurd met als doelstellingen: kostenefficiënter aankopen; vermijden van overtredingen op de toepassing van de wetgeving op de overheidsopdrachten; vermijden van ethische risico's. Het plan van aanpak plant een doorlooptijd van één jaar en concentreert zich op drie punten: de ontwikkeling van een webtoepassing om iedereen toe te laten op een eenduidige manier bestellingen te laten plaatsen; een veralgemeend gebruik van het sluiten van raamovereenkomsten; de opmaak

van een ethische code voor aankopers. De maatregel komt gedeeltelijk tegemoet aan de aanbevelingen 11, 12, 13 en 14

Aankopen moeten gebeuren volgens bepaalde richtlijnen. Bestellingen kunnen enkel via een SAP of een elektronische bestelbon. In het eerste kwartaal 2008 zijn de elektronisch geregistreerde bestellingen met 18 percent gestegen ten opzichte van het eerste kwartaal 2007. Het maandgemiddelde van 2008 ligt 25 percent hoger dan het maandgemiddelde 2007. De motiveringsplicht wordt veralgemeend. Vanaf 5500 euro moet een aanvraag tot bestelling aan de aankoopdienst gemeld worden (informatieplicht). Tussen 5500 euro en 22.000 euro is een bestelbon met twee handtekeningen verplicht. Aankopen groter dan 22.000 euro passeren verplicht bij de aankoopdienst. Voor aankopen boven de 67.000 euro is een openbare marktraadpleging nodig met een verplichte volwaardige betrokkenheid van de aankoopdienst vanaf de opstart van het dossier.

Ter illustratie: de VRT heeft sterk werk gemaakt van raamcontracten. Er zijn twintig raamcontracten afgesloten, vijf worden afgewerkt, tien zullen opgestart worden in de tweede helft van 2008. De aankoopdienst heeft daarvoor een titanenwerk verricht.

Het eerste prioritaire actiepoint is het actualiseren van aanbod- en productiestrategie. De VRT werkt momenteel aan een strategische studie, gebaseerd op de lopende beheersovereenkomst. De studie wil de evolutie van de missie en taak van de openbare omroep in kaart brengen en van daaruit een gepaste aanbodstrategie uitwerken die rekening houdt met de evoluties in mediaconsumptie en -distributie. Ze heeft tot doel een operationele strategie uit te werken en aanbod- en productiestrategie op elkaar af te stemmen. Het Meerjarenplan 2009-2011 dat in oktober 2008 aan de raad van bestuur ter goedkeuring zal worden voorgelegd, zal rekening houden met de conclusies van de studie. Dit actiepoint komt tegemoet aan aanbeveling 1.

Een volgend actiepoint betreft de aankoopprocessen voor externe productie. Een project heeft tot doel de processen voor aankoop van externe producties te professionaliseren. Het omvat een transparante beschrijving van rollen en verantwoordelijkheden en van alle fasen in het gehele proces, gaande van strategie en planning, over werving en selectie van programmavoorstellen, onderhandeling en contractopmaak, productieopvolging en oplevering, tot per-

formantiemonitoring en contractopvolging. Daarin zijn drie fasen gedefinieerd. De eerste fase omvat het formaliseren en het verhogen van de transparantie van de huidige processen. De streefdatum van de implementatie is september 2008. De tweede fase heeft tot doel het optimaliseren van huidige processen voor aankoop van externe productie en het optimaliseren van sturings- en evaluatiesystemen. De streefdatum is februari 2009. De derde fase behelst de meer robuuste keuze tussen interne en externe productie binnen het kader dat door de beheersovereenkomst is vastgelegd. De streefdatum is juni 2009. Dat actiepoint komt tegemoet aan aanbevelingen 2 tot en met 10.

Kortom, het nieuwe proces maakt een onderscheid tussen vijf belangrijke fasen: strategie en planning, ideewerving en aanbesteding, screening en onderhandeling, productie en oplevering, performantiemonitoring. Daarin zijn zeven stappen te onderscheiden. In de planning is de koppeling met het meerjarenplan een belangrijk nieuw punt. Werving en indiening zullen efficiënter worden door het formaliseren van briefings en het gebruiken van een centraal indienpunt van zowel programma-ideeën als programmavoorstellen. In de volledige screening- en onderhandelingsfase zal gebruikgemaakt worden van een uniforme screeningkit, die zowel de keuze en de selectie zal vergemakkelijken als de motivering en de communicatie met de productiehuizen nadien. In de performantiemonitoring zullen programma's, productiehuizen en medewerkers ook structureel geëvalueerd worden. De VRT denkt daarmee op de aanbevelingen van het Rekenhof in te gaan en niet alleen beter te besturen maar ook efficiëntere interne processen te kunnen voeren.

Een volgend prioritaair actiepoint is het verder operationaliseren van de centrale aankoopdienst. De VRT is nu bezig aan een marktraadpleging voor de aanschaf van een aankoopwebtool. De objectieven zijn het vastleggen van eenduidige procedures voor het volledige aankoopproces en de efficiëntie verbeteren door maximaal gebruik te maken van raamovereenkomsten en door vereenvoudigde administratieve verwerking. De webtool wordt operationeel vanaf 1 december 2008, vanaf wanneer stelselmatig nieuwe raamovereenkomsten in het systeem ingebracht worden. Dit actiepoint komt tegemoet aan de aanbevelingen 11, 12, 13 en 14.

Een ander actiepoint is de versterking van de interne controle. Onder begeleiding van de interne auditafde-

ling zullen daar waar nodig in de organisatie nieuwe interne controlemaatregelen genomen worden. Er wordt momenteel door de Interne Audit van de Vlaamse Administratie (IAVA) met medewerking van de interne audit van de VRT een sterkte-zwakteanalyse uitgevoerd van de organisatiebeheersing van de VRT op strategisch niveau, net zoals voor de andere entiteiten van de Vlaamse Gemeenschap gebeurt. Deze studie zal de bestaande maturiteit in kaart brengen en mogelijk aanbevelingen formuleren voor de verdere ontwikkeling ervan. De audit wordt bovendien regelmatig herhaald. De VRT engageert zich om de mogelijke aanbevelingen van deze studie ter harte te nemen. Dat actiepunt komt tegemoet aan de aanbevelingen 1 tot en met 17.

Een volgend punt is de inzet van externe mensen. De VRT zal het beleid voor de inzet van schermmedewerkers formaliseren. Streefdatum voor implementatie is september 2008. Voorts zal een structureel beleidskader opgemaakt worden voor de inzet van ex-medewerkers. De streefdatum voor implementatie is september 2008. Wat de inzet van uitzendarbeid betreft, is er een voortdurende dialoog met de vakverenigingen om de modaliteiten vast te stellen en zo nodig te verfijnen zodat uitzendarbeid niet wordt aangewend om structurele personeelstekorten op te vangen. Hierover wordt geregeld gerapporteerd. Het actiepunt komt tegemoet aan de aanbevelingen 15, 16 en 17.

De VRT engageert zich om te rapporteren aan het Vlaams Parlement, conform de afspraken die daarover in de beheersovereenkomst zijn vastgelegd. Dit actiepunt komt tegemoet aan aanbeveling 18.

Samenvattend, de VRT meent dat er sinds een jaar een beduidende weg is afgelegd om de regels van behoorlijk bestuur te implementeren. De openbare omroep heeft voor de opvolging van de lessen een duidelijk actieplan, en een interne rapportering specifiek aan de raad van bestuur en in het bijzonder aan het auditcomité. Hij zal niet nalaten het parlement te informeren.

4. Vragen van de commissieleden en antwoord van de sprekers

De heer Carl Decaluwe: Voor de opmerkingen die deze voormiddag besproken worden, zijn niet de beheerders, de raad van bestuur, de minister, de aandeelhouders verantwoordelijk, maar wel het vorige

management. Het is evenmin prettig voor het personeel, maar dit is een periode waar we door moeten. Het klopt dat we naar de toekomst moeten kijken, maar het parlement kan niet doen alsof er niets aan de hand is.

Bij de opening van de gebouwen van Radio 2 West-Vlaanderen, zo'n vier, vijf jaar geleden, deed ik mijn beklag bij een medewerker van de gedelegeerd bestuurder. Ik had een schriftelijke vraag gesteld om na te gaan met welke productiehuisen de openbare omroep samenwerkte. Het antwoord bevatte weinig gegevens omdat de VRT geen informatie wou geven. Het laconieke antwoord van de medewerker was dat ik maar een weekje intensief televisie moest kijken en uit de aftiteling de productiehuisen afleiden. Onder tussen is de transparantie gelukkig grondig verbeterd.

Het Rekenhof heeft zijn werk grondig uitgevoerd en de organisatie grondig doorgelicht. Het blijft wel vaag bij het aanduiden van verantwoordelijkheden. Tussen de lijnen valt echter te lezen dat vooral het topmanagement, de gedelegeerd bestuurder en de directeur Televisie, op een door niemand gecontroleerde wijze hun ding konden doen.

De belangrijkste vaststelling is dat de huidige manier waarop de VRT wordt gecontroleerd niet adequaat is. Noch de regeringscommissaris, noch de raad van bestuur, noch het Rekenhof hebben het niet-naleven van regels kunnen tegenhouden, laat staan dat ze ervan op de hoogte waren. Uit het rapport blijkt minstens dat de toenmalige leiding een bende slodervossen was. Op 21 september 2006 zwaaide de heer Caron lof naar het VRT-management. Het rapport van het Rekenhof maakt een en ander pijnlijk duidelijk.

Bij het lekken van het rapport en in recente antwoorden op parlementaire vragen, was de Vlaamse Regering er als de kippen bij om twee conclusies te trekken: er is geen fraude en de productiehuisen werken aan marktconforme prijzen. Ikzelf trek voorlopig geen conclusies.

Ik minimaliseer het rapport niet, in de dertien jaar dat ik parlements lid ben, heb ik nog geen enkel rapport van het Rekenhof zo scherp geweten. Ik legde het rapport voor aan bedrijfsrevisoren, boekhouders, interne auditors. Ze hebben het unaniem over een gebrekkige controle en zeggen zelfs dat zulke toestanden in een gewoon bedrijf niet langer dan een week zouden bestaan. Ik wil dus graag een diepgaandere analyse van de fraude. In het rapport staan immers

geen namen van leveranciers. Kan het Rekenhof die gegevens ter beschikking stellen?

Op het vlak van marktconformiteit is de vergelijking die het Rekenhof maakt, inderdaad voor kritiek vatbaar. Het Rekenhof geeft echter geldige redenen waarom het geen exacte marktconforme vergelijking maakt: onder meer wegens de verspreide en gebrekkige archivering van stavingstukken over uitbestede programma's en de aan te kopen diensten en goederen van televisieprogramma's. In de nieuwe beheersovereenkomst staat trouwens dat de kwaliteit naast de prijs een rol speelt bij het beoordelen van de marktconformiteit. Daarmee heeft het Rekenhof geen rekening gehouden. Het is moeilijk om daar exacte cijfers over te geven.

Op bladzijde 38 zegt het Rekenhof: "Het is onduidelijk hoe de VRT de marktconformiteit van de budgetten waarnaar de meeste raam- en productieovereenkomsten verwijzen, garandeert.". Op bladzijde 48 staat: "De VRT heeft in de periode van de vorige beheersovereenkomst de kosteneffectiviteit van de inzet van de externe productiemiddelen niet ten gronde geanalyseerd.". Op bladzijde 66 staat dat het Rekenhof dat niet kon controleren want "bij een recente verhuis naar aanleiding van de reorganisatie vernietigde de afdeling veel documenten wegens plaatsgebrek, dossiers van 2005 of vroeger zijn dan ook niet meer of onvolledig beschikbaar.". Kan de VRT omschrijven om welke documenten het precies gaat? Op bladzijde 27 staat dat er geen gegevensbank is met richtprijzen. Kortom, het is voorbarig om nu al conclusies te trekken over de marktconformiteit. Op welke manier kan een objectieve methodiek ontwikkeld worden om discussies te vermijden?

Het Rekenhof stelt een schrijnend verschil vast tussen de goed uitgewerkte langetermijnengagements met externe productiehuizen en de kortetermijnaanpak voor de interne producties. Die uitspraak is allicht confronterend voor medewerkers van de VRT. Zij krijgen het gevoel dat de interne capaciteit niet voluit werd gebruikt ten voordele van contracten met externe productiehuizen.

Er is zeker weinig transparantie. Op bladzijde 82 van het verslag van het Rekenhof staat dat de toewijzing van contracten met externe productiehuizen soms gebeurde via e-mail. Nadien werd de oplevering omgezet in een contract. Dat geeft de indruk van wilkeur, favoritisme, vriendjespolitiek. Wie zit daar achter? Daarom is het interessant om de namen te kennen van deze productiehuizen.

Op bladzijde 36 staat een mooi stukje onthulling-journalistiek over het voetbalcontract. Het staat niet vermeld maar iedereen weet dat het over Woestijnvis gaat. Geen enkel ander productiehuis werd om een offerte gevraagd, het contract werd pas achteraf getekend. Er is geen enkele aanwijzing dat er intern werd nagegaan of een deel van het werk door de VRT zelf kon gedaan worden, bijvoorbeeld de verslaggeving.

Op bladzijde 47 wordt voor de eerste keer officieel het systeem van productplacement en indirecte financiering uitgelegd. Inkomsten uit productplacement werden in mindering gebracht van de productiekosten die door externe productiehuizen werden aangerekend. Dat kan geïnterpreteerd worden als een ontduiking van het reclameplafond. Europa zal dat met groot plezier lezen.

Er is geen enkele transparantie op vlak van tariefzetting. Ook dat is in strijd met de beperking van de reclame-inkomsten van televisie. Waar de minister nooit kon op antwoorden, staat nu zwart op wit in het document.

Over de productiehuizen ben ik voorzichtig. Er zijn fouten gemaakt op procedureel vlak. Ik ben niet in staat om de discussie over de prijsvorming te voeren. Het Rekenhof heeft dat geprobeerd maar werd tegengehouden door gebrek aan informatie. Op die manier stelt het zich bloot aan kritiek.

De keuze van een productiehuis kan bepaald worden door specialisatie. Krijgen ook anderen dan de kans zich te specialiseren? De productiehuizen met een raamcontract zijn in het voordeel. Bonussen en succespremies moeten voor iedereen gelden of voor niemand. De manier waarop ze toegekend worden, moet transparant zijn. De bonussen moeten worden geboekt als programmakosten en niet als marketing, zo niet is er sprake van ontduiking. Dat maakt alles moeilijker vergelijkbaar.

Ik pleit voor raamcontracten van beperkte duur, van twee tot vier jaar, of minstens dat ze de duur van de beheersovereenkomst niet overschrijden. Voorheen ging de VRT er bij het sluiten van grote contracten vanuit dat de politiek wel zou volgen en de nodige middelen vrijmaken.

Ik ben voorstander van externe producties en productiehuizen, maar misschien moet er wel een gezond evenwicht zijn. Nu gaat 98 percent van het budget externe producties naar productiehuizen waarmee een raamcontract afgesloten is. De andere onafhan-

kelijke producenten mogen dan knokken voor 2 of 3 percent.

Een goede beschrijving van de uitbestedingprocedures is absoluut nodig. De gedelegeerde bestuurder zal daar blijkbaar voor zorgen. Ook een betere motivering van de productiekosten en een gegevensbank met referentieprijzen zijn noodzakelijk. De termijn van de contracten en de opvolging van de facturen kunnen onderdeel vormen van de nieuwe beheersovereenkomst.

De handelswijze bij het voetbalcontract is onaanvaardbaar. Met dergelijke grote contracten moet zorgvuldiger omgesprongen worden. Ook Belgacom vindt het trouwens te duur en zal een aanbesteding uitschrijven voor het nieuwe voetbalcontract.

Wat me ook stoort, is dat er geen schriftelijke neerslag is van de evaluatie. Aangaande het gelijkheidsbeginsel, de discussie over de wet op de overheidsopdrachten, de productiehuizen, volg ik de VRT. Meerdere mensen een kans geven is ook goed.

Ook duidelijke afspraken over draaideurconstructies (bladzijde 71) zijn nodig. In de privésector is het bepaalde werknemers verboden om binnen een aantal maanden na hun ontslag in dezelfde sector te gaan werken. Misschien is dat wel mogelijk voor de VRT. De werknemers nemen immers knowhow mee.

Een tweede aspect zijn de aanbestedingen. Over een aantal punten is er veel juridische discussie. De waarheid ligt allicht in het midden. Over de beperkte periode van twee jaar is er 6,2 miljoen euro uitbesteed zonder aanbesteding, bestelbon, mededinging. Dat is onbehoorlijk bestuur. Ik hoop dat het systeem ondertussen veranderd is. Daarom is het belangrijk om de namen van de consultancybureaus, de reclamebureaus enzovoort te kennen. Pas als we weten wie erachter zit, wie de contracten getekend heeft, kunnen we definitieve conclusies trekken. Als de aanbevelingen uitgevoerd worden zoals de gedelegeerde bestuurder belooft, heeft de CD&V-fractie geen problemen met de 10 miljoen euro extra.

Het derde onderdeel is de interne controle. De gedelegeerde bestuurder zei op 20 november 2005: “Niemand kan zeggen dat de VRT niet gecontroleerd wordt. Het ondernemingsplan wordt goedgekeurd door de raad van bestuur. De raad van bestuur bekijkt elk trimester de financiële resultaten. Er is vrijwel permanent een commissaris-revisor op de

VRT aanwezig. Er is een audit, er is een auditcomité.”.

Het begint al bij de brief van het Rekenhof: “(...) de te beperkt gedocumenteerde processen en de veelheid aan betrokken verantwoordelijken en diensten, de verspreide en gebrekkige archivering van stavingstukken over de uitbestede programma’s (...)” Waar zaten dan de interne controle, de interne audit, het Rekenhof? Bij 35 van de 132 gecontroleerde transacties ontbrak een voorafgaande bestelbon. Hadden de controleurs daar geen opmerking bij? De boekhouding ontving dus facturen die ze niet aan een bestelling kon koppelen. Waarom heeft het Rekenhof die controles niet verder onderzocht? Waarom heeft de bedrijfsrevisor daar niets over gezegd?

Ik heb mijn licht opgestoken bij bedrijfsrevisoren en het boek ‘Het instituut der bedrijfsrevisoren, inleiding tot interne controle’ gelezen. Een van de vereisten is een overzicht van een aankoopcyclus, een identificatie van de aankoopbehoefte, een evaluatie van de kandidaat-leveranciers, de keuze van de leveranciers, de bestelling, de goederenontvangst. Bij het doorlopen van de aankoopcyclus moet er een bestelaanvraag zijn, een bestelbrief, een ontvangstnota, betalingsdocumenten. De auteur pleit ook voor het tijdig en accuraat identificeren van de aankoopbehoefte en voor het vermijden van de opbouw van onbruikbare voorraad, voor het minimaliseren van de bestel- en voorraadkosten. Voor de onderhandelingen tussen de leverancier en de aankoopdienst moeten de richtlijnen nageleefd worden. Het is geen kwestie van een terugkeer naar de administratieve rompslomp van voorheen, de vereisten gelden voor elk bedrijf.

Als er geen bestelbonnen of als er andere gebreken zijn, dan kan de financiële dienst weigeren facturen te betalen. Die beslissing kan wel ‘overruled’ worden door het topmanagement. Heeft de interne audit dergelijke praktijken aan het licht gebracht? Hebben de gedelegeerde bestuurder, de voorzitter van de raad van bestuur, de financiële directeur daar weet van?

Wie gaf de opdracht tot een bepaalde doorlichting? Wie rapporteerde aan wie? Op welke manier werden de resultaten behandeld door de raad van bestuur? Het decreet bepaalde toen trouwens dat het geen zaak van de raad van bestuur was. Het viel binnen de opdracht van de gedelegeerde bestuurder die aansprakelijk was voor alles.

De verslaggeving aan het parlement is het laatste punt. Als ik het rapport lees, word ik kwaad. Ik

heb destijds heel wat opmerkingen gemaakt over de transparantie en kreeg toen meermaals het verwijt tegen de VRT te zijn. Ik had het nochtans louter over de toepassing van de procedures. Het Rekenhof zegt nu zelf dat de VRT weinig gestructureerde informatie verstrekt over de aanwending van externe middelen voor de realisatie van zijn televisieprogramma's. Op bladzijden 46 en 78 valt tussen de lijnen door te lezen dat de toenmalige leiding bewust bepaalde informatie achtergehouden heeft, intern maar ook aan het parlement.

Ik heb er vertrouwen in dat de belofte van de gedelegeerde bestuurder voor meer transparantie gerealiseerd zal worden.

Ik wil het rapport niet minimaliseren. Het onderzochte deel is maar een klein deel van de totale werking van de VRT. Als de interne controle zo klein is, vrees ik voor de rest. CD&V staat volledig achter de aanbevelingen van het Rekenhof. Gelukkig zullen de raad van bestuur en de gedelegeerde bestuurder die uitvoeren. Ik hoop dat we dat geregeld zullen kunnen evalueren. Ik trek geen definitieve conclusies, maar niets doen zou het parlement onwaardig zijn. De discussie is dus niet gesloten. Straks vertrekt een batterij brieven naar het Rekenhof om verduidelijking te vragen. Pas daarna zijn definitieve conclusies mogelijk.

De aanbevelingen zijn niet gericht op meer bureaucratie of meer traditionele overheidsinmenging. De normen gelden immers ook in grote bedrijven. Het huidige management, de raad van bestuur noch de minister moeten zich aangesproken voelen. De vorige leidinggevende figuren treft alle blaam. Tussen de lijnen door blijkt dat op het vlak van besluitvorming, van onderhandelingen, de nummer één de nummer twee was en de nummer twee de nummer één. Als de Vlaamse Regering dat geweten had, zou de toenmalige gedelegeerde bestuurder de ontslagpremie van 775.000 euro nooit gekregen hebben, zelfs niet als hij een proces aanspande. Heeft mevrouw Bettina Geysen ook een ontslagvergoeding gekregen? Zo ja, om welke som ging het?

Het is belangrijk om politieke vragen te stellen over de langlopende contracten, de voorraden en andere financiële elementen. Het rapport kan een goede hefboom zijn om de rapportering van de VRT verder te verfijnen, onder meer op vlak van interne productiecapaciteit. Het is niet onbelangrijk te beoordelen of het interne talent voldoende benut wordt. Voorts is een goed overzicht nodig van de interne prijsvorming, de indirecte inkomsten. Het Rekenhof zegt immers dat productplacement en merchandising niet gecon-

troleerd worden in de interne boekhouding maar evenmin bij de externe productiehuizen. Het gevoel overheerst dat er niet zorgvuldig omgesprongen is met overheidsgeld en dat megalomane managers de VRT naar de afgrond aan het leiden waren.

De minister heeft in zeer moeilijke omstandigheden, met kritiek van zowat iedereen, het decreet moeten aanpassen. Gelukkig is dat gebeurd, anders zouden er wel goede kijkcijfers zijn maar zou de openbare omroep virtueel failliet zijn.

De aandacht moet nu gaan naar het oplossen van de problemen. Noch de kijker, noch het personeel, noch de instelling, noch het huidige management, noch de productiehuizen mogen immers het slachtoffer worden van het wanbeleid van voorheen. De politiek zal zijn verantwoordelijkheid moeten nemen om een transparante openbare omroep te blijven garanderen.

De heer Werner Marginet: Ik denk dat we vandaag een historisch moment beleven. Dankzij het rapport van het Rekenhof heeft deze commissie eindelijk inzicht in hoe enkele zaken bij de openbare omroep verlopen. Dat was alleszins een terechte opmerking van het Rekenhof, namelijk dat de VRT extern en in het bijzonder aan het Vlaams Parlement weinig gestructureerde informatie over de aanwending van externe middelen voor realisaties van televisieprogramma's verstrekt. In het verleden konden we nog zeggen: gestructureerde informatie tout court. Maar vorig jaar was er al duidelijk verbetering toen de VRT verslag uitbracht onder leiding van de heer Wauters. Daarom ben ik dan ook verheugd dat de VRT zich engageert om op de meest optimale manier te rapporteren. Ik hoop dat de VRT zich niet te veel meer zal verschuilen achter het soms, niet altijd, goedkope excuus dat de VRT moet bewegen in een zeer concurrentiële omgeving en dat hij zijn strategie niet aan de concurrentie wil prijsgeven. Dat kan soms een argument zijn, maar vaak ook niet. De VRT mag niet vergeten dat het grootste deel van de middelen die hij gebruikt gemeenschapsmiddelen zijn.

Het rapport van het Rekenhof was zeer interessante lectuur. Al was het maar omdat we nu inzicht hebben hoe een en ander in zijn werk ging en gaat bij de VRT. Het rapport is – om het eufemistisch uit te drukken – allesbehalve positief. Er wordt gewag gemaakt van gebrek aan visie in het aankoopbeleid, gebrek aan transparantie, gebrek aan mededinging bij het uitschrijven van opdrachten enzovoort. Toen de minister-president in het Vlaams Parlement op 21 mei jongstleden namens de verontschuldigde minister van

Media op verschillende vragen antwoordde, stelde hij dat: "(...) niet blijkt dat de VRT niet tegen marktconforme prijzen zou gegund hebben aan de productiehuisen", en: "(E)r in het rapport van het Rekenhof geen sprake is van fraude". Letterlijk gezien klopt dat, maar het lijkt me wat kort door de bocht. De rode draad doorheen dit hele rapport is dat de VRT heel wat uitbestedingen en vooral de reden om ze toe te kennen, onvoldoende of soms niet motiveert, dat heel wat motiveringstukken ontbreken, dat er bij heel wat dossiers geen marktenquête werd gedaan, dat heel wat zaken met weinig motivering aan één productiehuis werden toegewezen enzovoort.

Ik ben geen specialist, maar het is duidelijk en dat staat ook letterlijk in het rapport, dat het Rekenhof over te weinig stukken beschikte om over sommige zaken uitsluitel te bieden. Immers op bladzijde 6 maar ook op bladzijde 27 van het rapport lees ik inzake de onvoldoende motivering van de selectie van de productiehuisen: "Het is dan ook onduidelijk of de uitbestedingprocedure onpartijdig verloopt en of de omroep de voorstellen van de productiehuisen op gelijke wijze behandelt.". Hetzelfde geldt voor kleinere opdrachten, aankopen, consultancy- en marketingopdrachten waarbij het Rekenhof stelt dat het wegens gebrek aan verantwoordingsstukken sommige zaken onvoldoende kon controleren. Ook stelt er zich een probleem inzake de marktconformiteit van de prijzen die werden aangerekend. Het Rekenhof heeft geen verklaringen gekregen voor belangrijke prijsverschillen. De VRT blijkt deze prijzen nooit onderzocht te hebben en kan ervoor geen verantwoording afleggen. Is het Rekenhof het eens met de uitspraken van de minister-president? Of beter gezegd, kan het Rekenhof uitsluitel geven, rekening houdend met de gebrekkige documentatie bij de VRT, dat er altijd tegen marktconforme prijzen werd gegund? Kan het uitsluitel geven dat er geen sprake kan zijn van fraude, belangenvermenging, vriendjespolitiek bij de gunningen?

Het rapport is geen eindpunt. Als we lezen hoe het voormalige management met belastinggeld is omgesprongen, kunnen we toch onmogelijk overgaan tot de orde van de dag. Mijns inziens moet er een algemene doorlichting van de VRT komen. Alle pijnpunten moeten blootgelegd worden en weggewerkt worden.

Als we het rapport in zijn geheel bekijken, kunnen we bezwaarlijk spreken over goed bestuur bij de VRT. Het rapport is op sommige vlakken vernietigend, onder meer wat betreft de controle op de kwaliteit

van de afgeleverde producten, de controle op de timing van de levering, controle op de prijzen, de draaieurconstructies met personeel. Het is spijtig natuurlijk dat de huidige top van de VRT, die nog niet lang in het zadel zit, hier tekst en uitleg moet geven. Zij zijn niet de schuldigen. Wat natuurlijk niet betekent dat dit hen ontslaat van de verantwoordelijkheid om de nodige maatregelen te treffen om dit soort toestanden in de toekomst te vermijden. Maar de hoofdverantwoordelijken voor het slechte bestuur zijn de heer Mary en co. Ik stel me dan ook de vraag of we deze toestand onder de noemer 'mismanagement' kunnen categoriseren? Ik vind van wel, maar ik zou ter zake toch wel eens de mening van de deskundigen willen horen. En in het verlengde daarvan: kan de Vlaamse overheid, indien er sprake is van mismanagement, nog stappen ondernemen tegen de verantwoordelijken? De heer Mary heeft een boel puin achtergelaten bij de openbare omroep, maar is weggewandeld met een forse uittredingvergoeding. Zoiets kan toch niet? Misschien moet dit probleem eens tot op het bot onderzocht worden. Indien nodig kan er zelfs een onderzoekscommissie in de schoot van dit parlement opgericht worden. Ik overweeg steeds meer om een initiatief ter zake, conform artikel 84 van ons reglement, bij de voorzitter in te dienen.

Wat zullen de gevolgen zijn van deze onverkwikkelijke vaststellingen voor de VRT vandaag? Het rapport stelt terecht dat de VRT in deze niet gebonden is aan de regelgeving inzake overheidsopdrachten, maar dat de VRT zich wel te houden heeft aan het EG-Verdrag inzake transparantie, gelijke en objectieve behandeling van kandidaten, mededinging en dus motivering van gunningbeslissingen. Dit wordt onder meer gesteld op bladzijde 23 van het rapport in punt 3.2.3.1 over de raamovereenkomsten, maar ook op bladzijde 25 waar het gaat over de productieovereenkomsten met ad-hocproductiehuisen. Ook in de rest van het verslag vinden we dergelijke vermeldingen terug. Een en ander lijkt een overtreding te zijn van de Europese regelgeving. Ik ben geen jurist, maar allicht kan dat leiden tot een veroordeling door Europa. En wat met productiehuisen die bij de VRT systematisch uit de boot vielen? Kunnen dit rapport en meer bepaald deze bevindingen aanleiding geven tot procedures en schadeclaims tegen de VRT?

De VRT heeft het Rekenhof een antwoord gestuurd naar aanleiding van dit rapport. Er bestaat een document waarin het nieuwe management van de VRT een lijst maakt van de veranderingen die gemaakt werden na de heer Mary en zijn medewerkers. Er wordt gewag gemaakt van tegemoetkomingen aan

verschillende aanbevelingen van het Rekenhof. Is dat voldoende? Zijn er voldoende maatregelen genomen om aan dergelijke situaties paal en perk te stellen of staan er voldoende maatregelen daarvoor op stapel? Met andere woorden, wat moet het huidige management nog ondernemen om te werken conform de vigerende regelgeving?

De discussie of extern gemaakte programma's nu goedkoper zijn dan intern gemaakte programma's, is niet uitgeklaard. De VRT probeert te bewijzen dat extern goedkoper is, het Rekenhof beweert het omgekeerde en de minister stelt in zijn antwoord dat de beide vergelijkingen mank lopen vermits men een onderscheid moet maken. Dat is natuurlijk geen onbelangrijk gegeven om te oordelen of een en ander wel gewettigd is en of de VRT zuinig, zoals dat hoort, met overheidsmiddelen omgaat. Ik denk dan ook dat het nuttig is dat zo'n kostenvergelijking opnieuw en degelijk wordt gemaakt en aan de commissie wordt bezorgd. Tenzij men nu hier ter zitting een dergelijke berekening kan voorleggen.

Volgens het Rekenhof bestaat er bij de VRT een procedure voor de selectie van productiehuisen, maar die procedure blijkt niet op papier te staan. Hoe weet het Rekenhof dan dat die procedure effectief bestaat en wordt toegepast? Waarom staat volgens de VRT die procedure niet op papier en hoe weten de personeelsleden die de selectie maken hoe ze deze procedure moeten uitvoeren?

In het rapport lezen we ook dat de VRT de strategie voor de interne productie pas heeft vastgesteld na de strategie voor de uitbesteding. Was daar een specifieke reden voor om eerst een strategie voor uitbesteding vast te stellen? Eén van de algemene principes van de VRT is dat externe productiehuisen voldoende opdrachten moeten krijgen om professioneel en economisch op peil te blijven. Ik gun uiteraard iedereen zijn boterham, maar is dat een taak voor de VRT? Het is vreemd dat de VRT ervoor moet zorgen dat productiehuisen in leven blijven. Ik ben niet onmiddellijk een liberaal, maar de markt mag mijns inziens toch wel spelen. Ik weet niet of de commerciële omroepen ook zo'n principe hanteren.

Bij de regels die aanleiding geven tot een weigering van de geleverde producten werd voor één productiehuis 'budgettaire redenen' geschrapt als reden om te weigeren. Voor welk productiehuis was dat? Waarom werd die reden geschrapt?

De VRT heeft ook enkele langlopende contracten die de duur van de beheersovereenkomst overschrijden. Waarom is dat? Het lijkt me alleszins niet nuttig of

wenselijk. Ik vind het zelfs vanuit budgettair oogpunt gevaarlijk. Ik denk dat we van dergelijke langlopende contracten af moeten. Maar ik had daar graag eens de mening van de VRT over.

Heel wat contracten werden ook laattijdig afgesloten, namelijk als de geleverde programma's reeds op antenne waren. Hoe komt dit? Is dat gebruikelijk in de sector? Sommige programma's werden betaald zonder dat er een contract was. Op welke basis werden de betalingen gedaan en hoe werd een en ander gecontroleerd?

Kortom, dit rapport roept eigenlijk heel wat vragen op. Vragen waarop het Rekenhof vaak geen antwoord kan geven vermits het onvoldoende gegevens van de VRT kon krijgen. Ik blijf me dan ook afvragen of het niet nuttig is om in de schoot van dit parlement een onderzoekscommissie op te richten om alles uit te spitten. Ik kan dat initiatief natuurlijk zelf nemen, wat ik zal doen indien het nodig is, maar als de mediaspecialisten in deze club zichzelf ernstig nemen, zouden ze dat zelf doen.

De heer Jo Vermeulen: De productiewijze van programma's vormt sinds de jaren negentig een thema in deze commissie. Voorheen waren er geen andere zenders en maakte de VRT alles zelf. Het Rekenhof maakt door zijn concrete aanbevelingen en onderzoek het thema hanteerbaar. Bij elke bespreking van de beheersovereenkomst de voorbije jaren heeft het parlement gevraagd of de interne capaciteit voldoende gevaloriseerd werd en de interne creativiteit voldoende gestimuleerd. Voorts werd gevraagd naar de hoeveelheid en de criteria van uitbesteding. Door gaans kreeg het parlement algemene en geruimtelijke intentionele antwoorden, nu is er iets meer stof voor discussie. Deze medaille, en het is een gouden, heeft echter twee kanten, enerzijds is er de zorg om intern te valoriseren wat er aan creativiteit bestaat en anderzijds is er de taak van de VRT om ook ten aanzien van de audiovisuele sector een bepaalde verantwoordelijkheid te nemen. Dat staat trouwens heel duidelijk in de beheersovereenkomst.

Ondanks alle goede voornemens mag het documenteren en het motiveren echter nooit het creëren en het produceren overspoelen. Niemand wil immers de administratieve rompslomp verhogen. En dat gevaar bestaat. Op dit moment is de VRT zo ongeveer het meest gefileerde bedrijf van het land, met in elk rapport een waslijst van aanbevelingen.

Het bijzondere aan deze sector is evenwel zijn creativiteit. Het is goed dat het Rekenhof vanuit algemene principes de VRT doorlicht, maar nadien is

het belangrijk te focussen op de consequenties die voortvloeien uit de eigenheid van de sector. Het creatieve staat in dergelijke sectoren voorop. Opdrachten hebben daardoor veel te maken met feeling, met het inschatten van prestaties. Een anonieme aanbesteding of offerte functioneert niet in dergelijke sectoren. Bij een voetbalploeg zijn er ook geen aanbestedingen, scouts gaan op zoek naar talent. In functie van de ploeg worden keuzes gemaakt. Zo is dat ook bij een zender of een net.

Onpartijdigheid wordt in deze een zeer raar woord. De factor vertrouwen speelt immers een grote rol in dergelijke onderhandelingen. Afspraken worden niet altijd onmiddellijk vertaald in contracten of bestelbonnen maar later wel in facturen – zodat alles duidelijk traceerbaar is. Het is goed dat duidelijk gemaakt werd dat de VRT voor dit soort uitbestedingen niet onderhevig is aan de wet op de overheidsopdrachten. Het is niet altijd de goedkoopste die de beste resultaten levert.

Vaak komen de productiehuisen trouwens zelf met voorstellen. Zij beschikken immers over creativiteit en capaciteit. De laatste vijftien jaar is trouwens bewezen dat het zo goed werkt. Een idee wordt al dan niet aanvaard, er wordt een prijskaartje aan verbonden, er wordt onderhandeld en zo komt men tot een overeenkomst.

In verband met de aanbevelingen van het Rekenhof wil ik hier toch ook duidelijk stellen dat het niet altijd mogelijk is de technische werkzaamheden van de creatieve te scheiden. Ook camerawerk of montage zijn creatieve activiteiten. Onderhandelen, zelf kiezen en niet enkel de markt laten spelen, is een redelijke werkwijze. Dat belet niet dat marktconforme prijzen de norm blijven. Excessen moeten vermeden worden.

Toch enige vragen omtrent de criteria voor uitbesteding. Bepaalde programma's bestaan bijvoorbeeld volledig uit archiefmateriaal van de VRT, maar worden toch door een extern huis gemaakt. Sommige praatprogramma's zijn echt niet origineel of uitzonderlijk qua format, maar toch worden ze uitbesteed. Is het de bedoeling om specifieke criteria voor uitbesteding te ontwikkelen? Of is het de bedoeling om daarvoor referentiepunten op te stellen?

Het Rekenhof beveelt aan om de spin-off van de formats – de verdere exploitatie via gadgets enzovoort – ook bij de productiehuisen te controleren. Hoe sterk staat men om dat in hun boekhouding terug te vinden?

In hoeverre worden onderzoek en ontwikkeling in de kosten verrekend, zowel bij VRT als bij de productiehuisen? Niet alles leidt immers tot een productie. Wordt daarmee rekening gehouden in het verslag?

Het is wonderlijk dat het Rekenhof aanbeveelt om zoveel mogelijk raamovereenkomsten te sluiten. Doet het dat omdat het vindt dat zoveel mogelijk huizen ondersteund moeten worden?

Verder is de vraag met hoeveel jaar men in die contracten de beheersovereenkomst mag overschrijden. Een of twee jaar lijkt mij niet problematisch, langer wel.

De heer Bart Caron: Er is grondig werk geleverd door zowel het Rekenhof als de VRT. Het Rekenhof is een onafhankelijke instantie en het is zijn rol om scherp en duidelijk te zijn. Het heeft op dat vlak een reputatie en dit is geen uitzonderlijk geval. De regels voor de externe uitbesteding van diensten en opdrachten zijn wat ze zijn. Zij moeten gerespecteerd worden. Op dat vlak moet geredigeerd worden en daartoe is een belangrijke aanzet gegeven.

Moeilijker ligt het eerste hoofdstuk over de creatieve inhoud van externe producties. Die creativiteit in de culturele sector botst enigszins met de administratief-rechtelijke benadering van het Rekenhof van in het bijzonder de regels inzake transparantie en mededinging. Men kan het jaarprogramma van een theater niet via mededinging organiseren. Niet alle aspecten van de onderhandelingen kunnen tot op het laatste cijfer berekend worden. Sommige afspraken zijn mondeling en gebaseerd op vertrouwen. Dat is eigen aan de sector, ook al is objectivering wenselijk. Het voorstel van de heer Wauters – motivering, controle en evaluatie – kan een aantal zwaktes van de creatieve prijsvergelijking ondervangen.

Ik zou graag de hele problematiek van uitbesteding eens in een historisch perspectief zien, vanaf de start met Woestijnvis in 1996. De essentie is dat die aanpak in belangrijke mate bijgedragen heeft tot de wederopstanding van de VRT. Dat moet eens onderzocht worden, met alle cijfers en procedures – die niet altijd ingesteld waren op de snelle ontwikkelingen – erbij. Daarbij moet alles boven water komen – ook wat fout was – met het oog op verbetering.

Hoe gaat men de eisen inzake transparantie en mededinging toepassen in de dagelijkse routine, in de samenwerking met de verantwoordelijken die de creatieve keuzes maken? Ik feliciteer in afwachting de VRT met het denkwerk dat al gedaan is en de stappen die al gezet zijn.

Wat is de verhouding tussen de permanente aanwezigheid van het Rekenhof in de VRT en dit rapport? Waarom zijn bepaalde problemen niet vroeger aan de oppervlakte gekomen, zoals bij de uitbesteding voor technische ondersteuning, cameraploegen en consultancyopdrachten?

De vraag of de prijszetting van de uitbesteding marktconform is gebeurd, blijft helaas onbeantwoord. Duidelijkheid is nochtans wenselijk, niet op het micro- maar op een macroniveau, en bovendien in het eerder genoemde historische perspectief.

In het voorbije decennium is de rol van de productiehuizen steeds groter geworden, zowel bij de openbare omroep als in de commerciële wereld. De ondersteuning van de Vlaamse media-industrie staat trouwens in de beheersovereenkomst. Er wordt gestreefd naar een evenwicht tussen interne en externe productie, met een sterke openbare omroep die ook op de markt een beroep doet. Doel is dat die Vlaamse markt ook internationaal van betekenis kan zijn en dus niet alleen voor de openbare omroep. Welnu, het Vlaamse televisiewerk scoort goed in het buitenland. De strategische keuze, met zijn administratieve en financiële mankementen, heeft dus geleid tot het kwaliteitsniveau van vandaag. Er moet trouwens nog altijd aangetoond worden dat de fouten die zouden gebeurd zijn bij de uitbesteding, tot financiële schade hebben geleid, ook al zijn de regels niet gerespecteerd.

Het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering hebben de rol van de raad van bestuur in de strategische beleidsvoering decretaal versterkt. Ik ben blij dat dit gebeurd is. Ook de rapportering door de VRT is in belangrijke mate verbeterd. Sinds de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) ons ondersteunt bij de evaluatie, kunnen wij ook beter oordelen.

Op pagina 80-81 worden termen gebruikt als ‘regelmatig’ en ‘nu en dan’. Wat betekent dat? Doelt men daarmee op de boventoon of eerder iets uitzonderlijks? Ik onderstreep wel dat elk contract aan de regels moet voldoen. Hoe werkt de verhouding tussen interne audit, financiële dienst en raad van bestuur voor wat de financiële controle betreft? Is er brede interne steun voor het voorgestelde, vrij strakke controlesysteem? Ik wil tegelijk ook pleiten voor de responsabilisering van verantwoordelijken en voor duidelijke rapportering.

De heer Jurgen Verstrepen: Het huidige management van de VRT geniet tot nader order mijn vertrouwen.

Het is altijd moeilijk om geconfronteerd te worden met het verleden, maar als de VRT zegt dat het de aanbevelingen van het Rekenhof gaat volgen, betekent dat toch dat het rapport klopt. Ik wijs erop dat in het parlement de afgelopen vier jaar herhaaldelijk gediscussieerd is en vragen gesteld zijn over die specifieke materie. Dit als verleden tijd klasseren is dus te eenvoudig. De minister reageerde weinig krachtadig en de vroegere bestuurders kozen voor de vlucht vooruit – na ontvangst van de ontslagpremies. Zij lieten de openbare omroep achter met een lege schatkist.

Dit rapport roept ook vragen op naar de raad van bestuur. Wist niemand wat er gaande was?

Heeft het auditcomité niets gesignaleerd? Waarom zijn er te weinig documenten op het niveau van de miljoenenuitgaven? Heeft het Rekenhof de kredietkaarten onderzocht? Er is ondertussen een en ander blootgelegd, maar de spanning stijgt nog. Waar eindigt dit?

Voor wie de productiesector kent, staat er niets verrassends in het rapport. Het reveleert wel een soort normvervaging bij het vorige management. Dat kan gaan van bevoordeling, slecht beheer, opzettelijke ontvreemding van liquide overheidsmiddelen tot mogelijke fraude. Maar daarvoor is meer gedetailleerd onderzoek nodig naar de ontbrekende documenten. Het rapport zelf gewaagt van “gebrek aan transparantie”, “gebrek aan strategie”, “geen budgetafspraken”, “onduidelijke toewijzingen”, “geen richtprijzen”, “engagementen zonder zekerheden”, “geen veiligheden”, “onverklaarbare prijsverhogingen”, “nalatigheid om boekhouding te controleren”, “stilzwijgende contractverlengingen”, “geen mededinging”, “geen procedures”, “geen mogelijke herziening van contractvoorwaarden”, “geen motivering”, “goedkopere offertes werden niet gekozen”, “consultancyopdrachten zonder offertes of bewijs van marktraadpleging”, “onderhandelingen met één firma”, “geen offertes”, “geen stavingstukken”. Dat is de rode draad in dit document over een overheidsbedrijf.

De heer Caron neemt zijn voorzitter in bescherming en beschuldigt het Rekenhof in de krant van een politieke agenda.

De heer Bart Caron: Ik heb met betrekking tot het onderzoeksmoment geschreven: “gewild of ongewild”.

De heer Carl Decaluwe: Heeft de heer Caron de politieke moed om de inhoud van zijn vrije tribune voor te lezen, zodat we die kunnen toetsen aan zijn toespraak van daarnet? De sp.a+Vl.Progressievenfractie heeft twee gezichten.

De heer Bart Caron: Ik beschuldig niemand. Ik beschuldig het Rekenhof niet van moedwilligheid. Ik weet het alleen niet. Sterker vind ik een woord als “fraude” gebruiken in een titel en daar dan geen bewijs van kunnen geven.

De heer Carl Decaluwe: Ik heb gezegd dat ik geen conclusies trek over fraude maar dat daar een diepgaande analyse voor nodig is. Het is duidelijk dat de vroegere uitspraken van de heer Caron haaks staan op wat hij nu zegt, na de strategische gesprekken die hij had met zijn voorzitter Bettina Geysen, die betrokken partij is in dit dossier.

De heer Jurgen Verstrepen: Telkens weer gingen de loopjongens van de openbare omroep, zoals sp.a+Vl.Progressieven en Groen!, in de verdediging van de ‘supergoede’ managers Tony Mary en Aimé Van Hecke. Dat blijkt ook weer vandaag. Wie destijds op de hoogte was van het verhaal, is echter medeschuldig. Het is te gemakkelijk om alles achteraf op de managers te schuiven. De politiek stond dat oogluikend toe. Ik ken de cultuur in de ICT-wereld, maar hier gaat het over overheidsgeld.

Ik wil overigens geen programma's vergelijken, want die zijn te specifiek. Men spreekt hier over een momentopname, maar zij is wel zeer belangrijk. Ik ben nu al benieuwd naar de verdieping en de verbreding van het onderzoek, en dus de rest van het verhaal. In een commercieel milieu is er geen probleem met dit soort management, maar hier gaat het om belastinggeld. Het is geen tijd voor amnestie. We moeten leren uit het verleden.

Er ontbreekt een gegevensbank met richtprijzen die als referentie kunnen dienen voor de verschillende componenten van een programma. Er bestaan nu nochtans al voldoende gegevens uit het verleden, op basis van facturen en prijslijsten, om een dergelijke databank aan te leggen. Het is te gemakkelijk om te zeggen dat men daar pas nu kan aan beginnen.

De percentages voor de berekening van het bedrag van de productietoelagen verschillen tussen de productiehuizen. Waarom? Hoe groot zijn die verschillen? Volgens welke criteria?

Twee van de drie contracten met productiehuizen voorzien in de mogelijkheid om de boekhouding te controleren. Kunnen wij u aansporen om dat wel nog te doen en met terugwerkende kracht? Elk bedrijf houdt immers lang zijn balansen bij. Het vertrouwen kan alleen met duidelijkheid herwonnen worden.

De VRT heeft voor het voetbalcontract nooit andere productiehuizen overwogen omdat het gekozen bedrijf als enige in staat was een dergelijk groot project voor sportproductie tot een goed einde te brengen. Maar het moest wel alles gaan inhuren bij facilitaire bedrijven, dus klopt dat argument niet. Het betrokken bedrijf was niet meer dan een dure ‘go-between’. De vragen die wij daar eerder al over stelden, werden altijd afgedaan als beroepsgeheim.

Exclusiviteitspremies zijn bekend in de sector, maar de succespremies waren nieuw. Doordat ze programmering- en geen productiekosten zijn, kan men dit beschouwen als een vorm van creatieve boekhouding. Dat is geen toeval, hier is een commercieel brein aan het werk. Even creatief werd omgegaan met sponsoring. Daarbij komt dat sommige externe producties in weerwil van sponsoring toch duurder waren dan interne productie, wat weinig efficiënt is. Door het wegboeken op een ander niveau heeft men bovendien geen zicht op de interne sponsoring.

Sponsoring heeft te maken met reclame. De productiehuizen kunnen doen wat ze willen. Met Sinterklaas maakte men zich ervan af door in het contract met de stad Antwerpen en de productiehuizen te zetten dat men er alles voor moest doen om ervoor te zorgen dat geen reclame in beeld kwam. Dat is de ogen sluiten en dat kan niet vanwege een overheidsbedrijf. De deur op die manier openzetten voor de mogelijkheid van ongecontroleerde constructies en geldstromen, is onaanvaardbaar. Op zijn minst een aantal mensen heeft daarvan een zwembad gezet.

Voor een consultancyopdracht in 2004 ter waarde van 300.000 euro per jaar kon de VRT geen offerte voorleggen en geen bewijs van marktraadpleging. Aimé Van Hecke richtte zich tot één consultancybureau. Wat zou er gebeuren met een minister die hetzelfde deed? De bureaus met media-expertise schieten nochtans als paddenstoelen uit de grond. Het zou interessant zijn op te zoeken hoeveel er in 2004 al waren.

Ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat dit nog maar een tussenstap is naar een fijner en boeiender verhaal. Ik ben het eens met de vraag naar een

onderzoekscommissie. Maar eerst moeten de bewijsstukken gevonden worden, wat volgens mij mogelijk is. Maar deze momentopname van de omgang met overheidsmiddelen en van het ontstaan van de mogelijkheid dat het management van een overheidsbedrijf op deze manier zijn gang gaat, is het meest frappante in dit verhaal. We kunnen nu wel naar de toekomst kijken, zoals men vraagt, maar ondertussen is wel al veel geld verbrand.

Ik roep een aantal geprivilegieerde productiehuzen die met de openbare omroep samenwerken en zijn waarden delen op, mee te werken aan het beantwoorden van de detailvragen die nog gaan komen. Zij delen immers de verantwoordelijkheid. Ik hoop dat het huidige VRT-management die vraag ondersteunt.

De heer Jos Stassen: Bij de lectuur van het rapport komt de VRT enerzijds naar voren als een slecht gerund borddeel. Anderzijds krijgt men een heel ander verhaal als men kijkt naar wat er gebeurt op het vlak van prestaties, rapportering, interne en externe controle, en werkbezoeken. De prestaties gaan zowel kwantitatief als kwalitatief crescendo sinds 1996. De jaarverslagen zijn goed. Ook deze keer – Jaarverslag 2007 – zegt de bedrijfsrevisor op pagina 82 zonder voorbehoud dat de financiële rapportage in orde is. Noch de interne noch de externe controle door het Rekenhof meldden zaken die verkeerd liepen. De werkbezoeken van de commissie leverden bewonderende commentaren op.

De heer Jurgen Verstrepen: Dat laatste is kort door de bocht. Wij waren altijd nuchter en kritisch. Het is onjuist dat wij alleen bloemen rondstrooiden.

De heer Carl Decaluwe: Ofwel heeft u gelijk, ofwel is al wat het Rekenhof hier vertelt, uit de lucht gegrepen.

De heer Jos Stassen: Het rapport van het Rekenhof is hard en duidelijk, maar er is een andere realiteit. De jaarverslagen beoordelen de uitvoering van de beheersovereenkomst altijd cum laude. Wie heeft gelijk: het Rekenhof of de bedrijfsrevisor? Met welke realiteit moeten wij als politici werken?

De heer Dany Vandenbossche, voorzitter: Klopt het dat het Rekenhof de rekeningen van 2004-2005 heeft goedgekeurd en dat dit rapport nadien komt?

De heer Carl Decaluwe: De heer Stassen heeft gelijk wat de performantiemaatstaven betreft. Maar het is enorm vreemd dat iedereen nu het financiële tekort

toegeeft, terwijl de bedrijfsrevisor daar nooit voor waarschuwde. Het parlement is dus niet goed geïnformeerd.

De heer Jurgen Verstrepen: Bij de voorstelling van het jaarverslag in 2004 pleitten de heer Decaluwe en ik sterk voor boekhoudkundige transparantie. De gedelegeerd bestuurder weigerde echter de gevraagde stukken te bezorgen.

Mevrouw Margriet Hermans: Ook onze fractie had weinig in te brengen tegen het naleven van de beheersovereenkomst, maar merkte op dat er weinig financiële transparantie was. Bij navraag kregen wij te horen dat wij geen zaken hadden met de strategische beslissingen in een concurrentiële omgeving.

De heer Jos Stassen: Ik zei nooit dat de VRT die transparantie moet geven. Maar elk jaarverslag bevatte een document van de bedrijfsrevisor dat hij geen voorbehoud maakt. Ik ga ervan uit dat dit klopt en dat er dus niet gefraudeerd wordt. De vraag is dus wie zich vergist. Waarom heeft het Rekenhof in dit rapport een aantal zaken zwart op wit vastgesteld, die vroeger nooit zijn gebleken? De VRT was anderzijds de voorbije twaalf jaar een goed gerund bedrijf op grond van de beheersovereenkomst. Hoe vallen beide te combineren? Ook de regeringsafgevaardigde maakte nooit opmerkingen.

De heer Carl Decaluwe: Ik deel die analyse, maar herinner eraan dat de heer Mary op mijn vraag antwoordde dat het niet tot de taak van de regeringsafgevaardigde behoorde om de kosten te controleren.

De heer Jos Stassen: Dan nog blijft de bedrijfsrevisor. Alle instanties waarmee een nv van publiek recht geconfronteerd wordt, hebben de voorbije twaalf jaar het licht op groen gezet. Die realiteit valt niet in overeenstemming te brengen met het rapport. Iedereen weet echter dat een onderzoekscommissie die alles op tafel gooit, de prestaties in een concurrentiële omgeving zal doen achteruitgaan.

De heer Jurgen Verstrepen: De heer Stassen gaat eraan voorbij dat bedrijfsrevisoren rechter en partij zijn. Ze worden betaald door de VRT.

De heer Dany Vandenbossche, voorzitter: Dat is een straffe uitspraak, en bovendien zonder nuance.

De heer Jos Stassen: Dat is inderdaad een grove opmerking. Wilt u daarmee zeggen dat bedrijfsrevisoren omkoopbaar zijn?

De heer Jurgen Verstrepen: Ik heb niets gezegd. Ik distantieer mij van wat ik volgens de heer Stassen zagezegd gezegd heb. Dat is toch zeer duidelijk.

De heer Jos Stassen: Het is moeilijk om deze twee realiteiten te beoordelen voor een politicus die, zoals de meeste fracties, voor een sterke openbare omroep is in een sterk Vlaams audiovisueel landschap. Hoe gaat het Rekenhof in de toekomst controleren om deze situatie voortaan te vermijden? Blijkbaar is de controle ooit ergens verkeerd gelopen, waardoor men vroeger niet kon vaststellen wat men vandaag wel doet. Hoe gaat u dat verbeteren?

Trekt de VRT uit het rapport de conclusie dat men in de toekomst niet meer gaat werken met langdurige contracten met externe productiehuisen? Vijftien jaar geleden kreeg een aantal bekwame medewerkers van de VRT van zijn directeur de raad om een eigen bedrijf te beginnen met de belofte dat het zou ingehuurd worden om goede programma's te maken. Dat zijn internationaal sterke huizen geworden. Samen met het goede werk van de eigen personeelsleden staat de VRT nu waar hij staat. De genoemde binding gebeurde met langdurige contracten. Begint nu een nieuwe fase waarin dat niet meer nodig is? Dat is een belangrijke strategische vraag. Ik hoop alvast dat men die conclusie niet gaat trekken.

Is het wel mogelijk om producties te vergelijken? Kan men een bedrijf dat alles zelf doet vergelijken met een bedrijf dat uitbestedt? Kan men Flikken vergelijken met Witse en daar beleidsconclusies uit trekken?

De heer Wauters wil nagenoeg alle aanbevelingen van het Rekenhof uitvoeren. Is dat wel mogelijk zonder in te boeten op het vlak van creativiteit? Wordt de VRT daarmee geen elektronische papierwinkel van actieplannen en hun opvolging? Zullen de mediaopdrachten niet lijden onder de overdreven groei van de interne controle?

Mevrouw Margriet Hermans: Het rapport van het Rekenhof werd besteld na een klacht van de productiehuisen over de transparantie bij de uitbesteding.

De heer Dany Vandenbossche, voorzitter: Het rapport werd besteld op vraag van het parlement.

Mevrouw Margriet Hermans: Des te beter. Het onderzoek, dat beperkt is tot de uitbesteding van programmaproductie, de aankoop van diensten en goederen voor productie, en het inhuren van externe medewer-

kers, is geen openbaring. Het verwoordt de bedenkingen die ik al enkele jaren maak. Het Rekenhof noemt wellicht bewust geen namen, maar iedereen weet wel dat het gaat over het vorige bestuur en over welke productiehuisen.

Het is niet zo dat wij niet hoog oplopen met de VRT. Maar onze omroep moet goed zijn, iets waarover we fier kunnen zijn. Het gaat over veel belastinggeld, dat transparant moet aangewend worden.

Het rapport biedt ons eindelijk een instrument waarmee we kunnen vertrekken, hoe negatief het op sommige punten ook is. Het is positief dat de heer Wauters de meeste aanbevelingen terecht vindt en aanpassingen van plan is. De analyse klopt dus grotendeels.

Uit de vergelijking tussen interne en externe producties ben ik niet wijzer geworden. Die laatste willen we niet verhinderen gezien hun bijdrage aan de ontwikkeling van de creativiteit van de Vlaamse mediaproductie, maar het boekhoudkundige kluwen verhindert om ze correct te kunnen beoordelen.

Voor programmaproductie heeft de VRT zich niet te houden aan aanbestedingsvoorschriften, wat in de context van creativiteit aanvaardbaar is, maar ook de evaluatie verliep vroeger slecht. Het vorige bestuur heeft op dit punt fouten gemaakt.

De voorkeursbehandeling van één van de productiehuisen vind ik spijtig. Het is bijvoorbeeld het enige dat zijn uitzendrechten niet hoeft af te staan aan de omroep. Er zijn wel degelijk heel wat onregelmatigheden gebeurd door het vorige management. Een diepere analyse is nodig. Hoe komt het trouwens dat het Rekenhof pas nu op de alarmbel drukt?

De heer Jos Stassen: Hoe kan bij slecht bestuur, zoals mevrouw Hermans het noemt, de rapportage elk jaar goed geweest zijn?

De heer Kris Van Dijck: Het is niet de taak van de bedrijfsrevisor om interne controle uit te voeren. Hij moet gewoon zien of de cijfers kloppen.

De heer Jos Stassen: Hij moet wel controleren of de gegevens er zijn.

Mevrouw Margriet Hermans: Ook de raad van bestuur heeft geslapen. Er kwam van daaruit nooit een kritische noot. Ik hoop dat het niet eindigt met

dit rapport. Ook op de commerciële activiteit van de VRT op de mediamarkt hebben wij geen enkel zicht.

De heer Kris Van Dijk: De N-VA-fractie denkt dat iedereen wel zal aanvaarden dat er in 2000-2006 een probleem was, al vindt niet iedereen het even groot. Maar men moet ook rekening houden met de decretale bepalingen van toen. Parlementaire vragen werden afgewimpeld met verwijzingen naar bedrijfsgeheim in een concurrentiële omgeving. De spelregels zijn ondertussen gewijzigd. Ik herinner eraan dat er veel kritiek op was. Men verweet de minister de klok te willen teruggdraaien naar de tijd van de politieke controle. Dit document toont dat de beslissing nochtans correct was.

Wat is de precieze taak van de twee mensen van het Rekenhof die binnen de VRT de werking opvolgen? Aan wie rapporteren zij?

Hoe kan men, in verband met de raamcontracten waarvan de duur de beheersovereenkomst overschrijdt, de continuïteit van de programmering garanderen zonder de volgende overeenkomst te hypothekeren?

Ik verwacht dat de maatregelen die de VRT aankondigde ter uitvoering van de aanbevelingen, ook uitgevoerd worden, zodat zowel het parlement als de raad van bestuur voortaan over meer instrumenten beschikken om hun controletaak uit te oefenen.

De heer Dany Vandenbossche, voorzitter: Ik betreurt dat het voorlopige rapport eerst in de pers verscheen. Daardoor had het Rekenhof nog maar weinig tijd om het bij te stellen voor het definitieve versie hier kwam voorstellen. Heeft de versnelling van de behandeling inderdaad tot gevolg gehad dat er nog weinig is veranderd?

Met de inhoud heb ik weinig problemen. De VRT is een instelling 'sui generis', die ook buiten het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid bleef. Dat maakt sommige vaststellingen door het Rekenhof begrijpelijk.

Dit is niet het eerste kritische rapport van het Rekenhof. Maar als het over de VRT gaat, reageert men altijd meer krampachtig dan in andere gevallen, ook al hadden die rapporten veranderingen in de betrokken sectoren via decretale ingrepen tot gevolg. Zelfs al zijn de opmerkingen van het Rekenhof over de procedures terecht, het echte VRT-debat gaat daar niet over. Dat gaat altijd al over de vraag of men een openbare omroep een plaats wil gunnen in het Vlaamse omroepbestel.

De heer Carl Decaluwe: Ook mijn fractie is voor een sterke openbare omroep. Dankzij de heer Van Rompuy is de VRT weer op de rails gezet. Maar mijn analyse is dat bepaalde politieke partijen liefst zand zouden gooien over dit rapport en de commissieleden wegwijsen die hier drie tot vier jaar geleden al pertinente vragen over stelden. Dit moet tot op het bot onderzocht worden.

De heer Dany Vandenbossche: Niemand heeft gezegd: zand erover.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik bevestig dat in het parlement veel vragen zijn gesteld over marktvervalsing. Nu toont het rapport van het Rekenhof hoe inderdaad werd omgegaan met overheidsmiddelen. Afgezien van het feit dat onze fractie dat geen taak meer vindt voor een moderne overheid, moet het geld, als de overheid die taak dan toch uitvoert, correct en transparant besteed worden met het oog op een evenwichtig medialandschap.

De heer Jos Stassen: Als men dit spel nog een half jaar laat doorgaan, zit niet de commissie maar de VRT met een probleem. Dat is mijn grote zorg. Ik hoop dat de raad van bestuur binnenkort zijn verantwoordelijkheid neemt.

5. Antwoord van de sprekers en bijkomende vragen van de commissieleden

De heer Romain Lesage: Het is inderdaad zo dat het rapport door het uitlekken in een stroomversnelling kwam. Wij kregen onmiddellijk het antwoord van de minister, die evenwel slechts drie puntjes aanhaalde, wat geen grote opgave was om in het definitieve rapport te verwerken.

Het Rekenhof controleert altijd a posteriori. Voor de Vlaamse overheid gaat het om ongeveer 90 instellingen. Wij stellen ons jaarlijkse controleprogramma op basis van een risicoanalyse op. Daarnaast paste dit onderzoek binnen onze pijler thematisch audit, waarbinnen wij het onderzoek spreiden over de dertien beleidsdomeinen.

Wat fraude betreft, heeft het Rekenhof geen politieke bevoegdheid. Wat de verantwoordelijkheid betreft, evalueert het hof de personeelsleden niet. Het oordeelt daar dan ook niet over. Het Rekenhof noemt ook nooit namen in rapporten.

In verband met het inzagerecht heeft het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement op 10 september 2001 aangenomen: "dat aangelegenheden die buiten de bevoegdheid van de regering vallen, ontsnappen aan de parlementaire controle.". Het opera-

tionele beleid van de VRT behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van de gedelegeerd bestuurder en zijn directiecomité. Het programmabeleid van de VRT behoort tot de operationele bevoegdheid van de gedelegeerd bestuurder. Als er vragen op grond van het inzagerecht binnenkomen, zal het Rekenhof moeten onderzoeken of inzage al dan niet kan. Als het gaat om vertrouwelijke contracten, leggen wij de beslissing voor aan het parlement.

De heer Carl Decaluwe: Naar aanleiding van de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM) keurde het Uitgebreid Bureau ook het principe goed dat alle documenten waarop de rapporten van het Rekenhof zijn gebaseerd, automatisch onder het inzagerecht van een parlamentslid vallen. Rond de vertrouwelijkheid is de discussie nog aan de gang.

De heer Dany Vandenbossche, voorzitter: Er ligt een ontwerp van decreet voor.

De heer Carl Decaluwe: Ik ga er dus vanuit dat ik dat inzagerecht ook voor het VRT-dossier heb. Ik kan alle documenten fotokopiëren die ik wens.

De heer Romain Lesage: Geldt die beslissing, die genomen is voor de BAM, ook voor de VRT? Zo ja, dan heb ik daar geen probleem mee.

De markconformiteit van de prijzen konden wij niet controleren.

De heer Raf Carmeliet: Mededinging is een van de belangrijkste garanties voor marktconformiteit.

Het klopt niet dat het Rekenhof permanent aanwezig is bij de VRT. Het enige wat gebeurt is een jaarlijkse rekeningcontrole. Verder is altijd een doorgedreven audit mogelijk op basis van risicoanalyse en spreiding over de beleidsdomeinen, waarvan het voorliggende rapport een resultaat is.

De heer Romain Lesage: De controle van de rekeningen is niet volledig maar volkomen. Niet elke individuele verrichting wordt in detail gecontroleerd. Rationeel en organisatorisch is dat noch haalbaar noch aangewezen. De volkomen controle bestaat uit een geheel van coherente, opeenvolgende en op elkaar aansluitende controles, die een voldoende mate van zekerheid geven dat de rekeningen een correct beeld geven van de werking.

De heer Raf Carmeliet: De onkostenvergoedingen zijn niet betrokken bij het onderzoek, zoals in de bijlage staat uitgelegd.

Dat de VRT volmondig akkoord gaat met op een na alle aanbevelingen, is voor het Rekenhof op dit moment genoeg. Over de daadwerkelijke realisering kan het zich natuurlijk nog niet uitspreken.

Voor de procedure in verband met productiehuisen verwijs ik naar pagina 24 van het rapport. Zij ligt niet vast en is ons alleen bekend uit verschillende mondelinge bronnen. Maar die stemmen overeen waardoor we er kunnen van uitgaan dat zij wel degelijk in voege is.

Wat de controle op exploitatieopbrengsten betreft, is het uiteraard niet de bedoeling dat iemand van de VRT naast de kassa gaat staan waar de dvd's worden afgerekend. Maar zij kan wel gebruik maken van de mogelijkheid om de boekhouding van de productiehuisen te controleren. In principe moet dat volstaan.

De verrekening van onderzoek en ontwikkeling in de productiekostprijs is voor de VRT gebeurd in de mate dat het personeel dat daarbij betrokken is, in de budgetten is opgenomen. Voor de externe productie veronderstel ik dat de huizen daar zelf rekening mee houden. Zij moeten immers hun kosten terugverdienen door de prijs die zij de VRT aanrekenen.

Het Rekenhof doelt met zijn aanbeveling over raamovereenkomsten niet op de langetermijnovereenkomsten met productiehuisen, maar over de aankoop van diensten en goederen met een hoog volume of een hoge frequentie, met het oog op schaalvoordelen. Dit uiteraard na mededinging.

Voor de interpretatie van 'regelmatig' op pagina 80 van het rapport, verwijs ik naar het begin van hoofdstuk 4, waarin uiteengezet wordt hoeveel gevallen zijn onderzocht (4.3.2.3 en 4.3.2.6). Onze steekproef is wetenschappelijk en systematisch, maar laat geen statistische veralgemening toe. Wij kunnen dus noch een percentage noch de betrouwbaarheid preciseren.

Zowel de omvang als de berekeningswijze van de productietoeslagen verschillen volgens de productiehuisen, stelt het Rekenhof vast. De VRT richt zich in veel gevallen vooral op de totale prijs van de producties.

De rekeningen van de VRT voor 2004 en 2005 zijn inderdaad afgesloten en goedgekeurd door het Rekenhof.

De kostprijs van producties als Witse en Flikken kan volgens het Rekenhof vergeleken worden mits nuancering.

De heer Jos Stassen: Geldt de volkomenheid ook voor de vroegere controles van het Rekenhof?

De heer Romain Lesage: Ja, maar toen ging het over de controle van de rekeningen. Hier gaat het over overheidsopdrachten en dat zit daar niet in.

De heer Raf Carmeliet: Een bedrijfsrevisor kan zich niet uitspreken over overheidsopdrachten. Hij controleert bijvoorbeeld of het contract met een consultant reëel is, of periode en bedragen juist zijn, of het op de juiste rekening is geboekt. Daarover spreken bedrijfsrevisor en Rekenhof zich bij de financiële controle uit, niet over de mededinging.

De heer Jos Stassen: U stelt wel vast dat gegevens ontbreken of verdwenen zijn. Hoe kan de bedrijfsrevisor dan zeggen dat het in orde is? Hij moet de contracten niet inhoudelijk beoordelen, maar er moet wel een document zijn. Een factuur volstaat toch niet voor een bedrijfsrevisor, hij vraagt meestal toch ook de beslissing?

De heer Kris Van Dijk: Er zijn inderdaad stukken zoekgeraakt uit 2005, maar dat is gebeurd na de controle door de bedrijfsrevisor.

De heer Willy Wijnants: Het betreft stukken in verband met de bewijsvoering en motivering over mededinging. Alle financiële documenten, facturen en contracten, zijn wel degelijk terug te vinden en blijven bewaard.

De heer Carl Decaluwe: De steekproeven van het Rekenhof leren dat er in 35 op 135 gevallen een probleem is omdat er geen documenten te vinden zijn, de bestelbons er niet zijn, of de wet op de openbare aanbestedingen niet gevolgd werd. Waarom maakt men daar geen opmerking over in de rapportering over de rekeningen van 2005? Ik concludeer dat de interne audit van de VRT zwaar faalt. Wie voert die uit? Ik vond overigens in het algemeen de antwoorden van het Rekenhof mager in vergelijking met het scherpe rapport. De commissie wil totale openheid over wie achter de firma's zit. Immers, het Rekenhof contro-

leert dat niet, de bedrijfsrevisor niet en de interne audit niet. Ik wil weten of er familiale banden zijn tussen de leden van het vroegere directiecomité en de leveranciers. (*Opmerkingen*)

De heer Jurgen Verstrepen: Als het Rekenhof geen stukken kan tonen over bepaalde zaken die in het rapport staan, waarop baseerde het zich dan?

De heer Romain Lesage: De stukken zijn aanwezig. De vraag is alleen of een parlementslid inzagerecht heeft. Bij een eerdere discussie met betrekking tot de VRT besliste het Uitgebreid Bureau dat sommige zaken niet mochten ingezien worden. Maar over het BAM-rapport is sindsdien anders beslist. Mijn vraag is of de BAM-conclusie ook voor dit rapport geldt.

De heer Jurgen Verstrepen: Bent u bereid ons die stukken te geven zonder discussie?

De heer Werner Marginet: Als de heren Decaluwe en Stassen zich zoveel zorgen maken over het controle-recht zou ik hun voorstellen om in ons verhaal in te stappen en te opteren voor een onderzoekscommissie.

De heer Carl Decaluwe: Dat is simplistisch. In het huidige stadium ben ik geen voorstander van een onderzoekscommissie. Ik wil wel mijn inzagerecht uitoefenen. De eerdere beslissing van het Uitgebreid Bureau over de VRT ging over de inzage in contracten. Welnu, de inhoud van een contract interesseert mij niet, ik respecteer de commerciële gevoeligheid. Bij de BAM ging het over iets totaal anders: een rapport gebaseerd op stukken, die wij vervolgens wilden en konden opvragen. Nu zal het Uitgebreid Bureau opnieuw moeten beslissen. Ik waarschuw echter degenen die een en ander willen vermijden, dat zij verantwoordelijk zullen zijn voor de perceptie dat alles toegedekt wordt.

De heer Jos Stassen: Het is aan het parlement, in casu het Uitgebreid Bureau, om te beslissen dat men een aantal zaken onttrekt aan de decretaal geregelde vertrouwelijkheid, en dat men het Rekenhof de opdracht geeft om alle informatie door te geven.

De heer Guy Peeters: Het klopt niet dat de raad van bestuur jaren geslapen heeft. De processen-verbaal van de vergaderingen bewijzen dat. Het is geen geheim dat 2006 een turbulent jaar was. De raad heeft zich dat jaar vooral bezig gehouden met pogingen om meer informatie en transparantie te krijgen. De sterk

gestegen activiteitsgraad van de heer Marginet heeft mij vandaag overigens aangenaam verrast. Het zal op de raad van bestuur zeker niet aan hem gelegen hebben dat met meer aandrang om transparantie werd gevraagd.

Een kantelmoment voor de raad van bestuur was het decreet van 1995-1996. Toen is men wezenlijk anders gaan besturen.

Op dat moment heeft de politiek afscheid genomen van het dagelijkse management. Dat was goed, voorheen was het niet bestuurbaar, want bestuurders hielden zich immers bezig met elk klein detail. Dat decreet heeft de VRT gered.

Dat wil ook zeggen dat de raad van bestuur over zeer weinig mogelijkheden beschikte om toezicht uit te oefenen. Het toezicht was beperkt tot het goedkeuren van het jaarverslag en van het ondernemingsplan. Samenwerken met externe producenten bestaat al iets langer dan 2004. De eerste contracten zijn gemaakt door de heer Ceuleers. De pendel is dan langzaam naar de andere kant doorgeslagen. Uiteraard stelde de raad bepaalde vragen. Dat gebeurde trouwens in andere overheidsbedrijven maar ook in de privésector. Ook daar werden er in dezelfde periode nadat een en ander misgelopen was, auditcomités opgericht.

Het vorige auditcomité van de VRT was door de raad van bestuur geïnstalleerd op 20 oktober 2003. Het bezat weinig bevoegdheden. Het heeft vele pogingen gedaan om aan informatie te geraken. Soms is dat gelukt, soms niet. Er zijn veel precieze vragen gesteld over het uitbestedingbeleid. Op sommige onderdelen is wel geantwoord maar de aspecten waar het Rekenhof zich over boog, kwamen niet aan bod. De VRT wou daarop niet antwoorden.

Op een bepaald ogenblik heeft het management toch beslist iets te doen. Op 20 juni 2005 is er dan een beroemde raad van bestuur gehouden. Daarop heeft het management zijn beleid over productiehuisen toegelicht. Dat was een woelige vergadering waarop de ratio's toegelicht zijn, dus wat intern en wat extern geproduceerd werd, maar niet veel meer dan dat.

Er was geen eensgezindheid over de formats die cruciaal zijn en dus intern geproduceerd moeten worden. Er waren plannen om programma's die dicht aanleunden bij nieuws en duiding, extern te laten produceren. Ik heb toen gezegd: "Als dat zou gebeuren, zal de voorzitter er een majeur incident van maken."

Het item lag toen zeer gevoelig, vandaag is dat uitgeklaard.

Belangrijk was de decretale wijziging van 2006. Op dat moment zijn we beginnen werken met een echt auditcomité volgens artikel 25bis van het nieuwe decreet. In dat artikel staat: "De interne auditentiteit binnen de VRT evalueert de doeltreffendheid van het risico- en controlebeheer en de beleidsprocessen, gaat na of ze adequaat zijn en formuleert aanbevelingen tot verbetering ervan. Ze voert audits uit ten behoeve van het door de raad van bestuur ingesteld auditcomité. (...). De interne auditentiteit opereert onafhankelijk van de gedelegeerd bestuurder en ressorteert rechtstreeks onder de voorzitter van het auditcomité." Onmiddellijk daarna heeft de raad van bestuur een charter laten opstellen om te kunnen functioneren. Daarin staat een duidelijke beschrijving van de planning, van ad-hoconderzoeken. Voorts wordt beschreven wie opdrachten kan geven. In de laatste bespreking is daar een belangrijke zin aan toegevoegd: "Het detailrapport kan op verzoek van een lid van het auditcomité bij de interne audit VRT ingekeken worden."

Op dat moment is er nog geen werk gemaakt van het rapport van het Rekenhof, omdat dat nog niet klaar was. Het onderzoek is gestart op 16 oktober 2006. De raad van bestuur wou dubbel werk vermijden maar wel op de hoogte gehouden worden van de werkzaamheden van het Rekenhof.

Ik heb niet de kans gehad het rapport te bespreken met de raad van bestuur en het auditcomité. De voorbije vergadering is er summier verslag uitgebracht, de gedelegeerd bestuurder heeft de antwoorden op de aanbevelingen summier toegelicht. Ik denk dat de raad van bestuur en het management op dezelfde golflengte zitten. De risicoanalyse zal bepalen wanneer de opvolging van het rapport door het auditcomité zal worden besproken. Het dossier blijft prioriteit hebben.

De heer Jos Stassen: Heeft de raad van bestuur of het auditcomité sinds het nieuwe decreet een voorbehoud gemaakt bij de verslagen die het Vlaams Parlement kreeg?

De heer Guy Peeters: Neen, er is nooit een voorbehoud geweest bij de goedkeuring van het jaarverslag. Er zijn wel discussies geweest tijdens de bespreking van het jaarverslag.

Mevrouw Margriet Hermans: Ik besef dat de raad van bestuur een tijdje buiten spel gezet is, met het gevolg dat het parlement de indruk kreeg dat de raad sliep. De raad heeft dat echter niet gemeld aan het Vlaams Parlement.

De heer Guy Peeters: Een raad van bestuur kan niet elke spanning bekendmaken. Dat is niet mijn stijl. Ik heb dat wel gemeld aan de aandeelhouder, de Vlaamse Regering. Dat is een van de redenen waarom de voogdijminister tot een decreetwijziging beslist heeft.

De heer Jurgen Verstrepen: Lijst Dedecker (LDD) is niet vertegenwoordigd in de raad van bestuur.

De heer Guy Peeters: Uw vorige partij was dat wel.

De heer Jurgen Verstrepen: Heeft de raad van bestuur gezien de gebeurtenissen, nut voor een openbare omroep? De VRT luistert wel naar zijn raad van bestuur maar verschaft hem geen gegevens. De raad van bestuur keurt een jaarrekening goed, soms op goed geluk, want niet alle documenten zijn ter beschikking.

De heer Guy Peeters: Medio jaren negentig was het nodig dat de bestuurders goed beseften dat ze niet over benoemingen, programmeringspolitiek enzovoort konden beslissen. Dan is het misschien frustrerend voor sommigen dat de bevoegdheden minimaal zijn. De VRT is een nv van publiek recht. Die heeft een raad van bestuur nodig. Alleen het management, het vorige en het huidige, kan beoordelen of de raad van bestuur nut had en heeft.

Door het nieuwe decreet kan de raad zijn rol zeker vervullen. Er is een auditcomité, een renumerationcomité, een VAR-opvolgingcomité en allicht komen er nog auditcomités bij. Professor Lutgart Van den Berghe zal nog een advies uitbrengen vooral over 'corporate governance'. De huidige verhoudingen tussen raad van bestuur en het management en de nieuwe structuren bieden de juiste basis voor een goede werking. De raad van bestuur heeft ook voldoende ambitie om invloed uit te oefenen.

De heer Jurgen Verstrepen: Nu de mogelijkheden er zijn, is de raad van bestuur dan niet geïnteresseerd om de feiten van het verleden intern te onderzoeken?

De heer Guy Peeters: Dat moet de voorzitter van het auditcomité eerst aan het auditcomité voorleggen en

dan aan de raad van bestuur. De opvolging van het rapport van het Rekenhof, afhankelijk van de risicoanalyse, wordt in de planning verwerkt. Die discussie moet worden gevoerd in het auditcomité en de raad van bestuur.

De heer Jos Stassen: De meeste vaststellingen en aanbevelingen hebben te maken met de operationele bevoegdheid van de gedelegeerd bestuurder, weinig aanbevelingen gaan over de strategie. Het nieuwe decreet zegt dat de strategische beslissingen voortaan onder de bevoegdheid van de raad van bestuur vallen. Als de raad van bestuur over die bevoegdheid beschikte, kon hij dan toch evenmin ingegrepen hebben.

De heer Guy Peeters: Het artikel 25bis van het nieuwe decreet geeft de VRT een volwaardig decretaal verankerd auditcomité, wat er toen niet was. Dat is volgens mij een belangrijker artikel dan het artikel dat zegt dat de raad van bestuur de bevoegdheid heeft om bepaalde beleidsaspecten als strategisch te markeren. Eigenlijk is dat laatste een stok achter de deur die de raad nog nooit nodig gehad heeft. Het belangrijkste is dat het bestaat. Het is voldoende dat de raad van bestuur het signaal geeft om samen met het management tot een compromis te komen.

De heer Jos Stassen: Als het Rekenhof zo lang nodig heeft om een rapport te maken over een beperkt aantal aangelegenheden over een beperkte periode, dan volstaat een auditcomité bestaande uit drie vrijwilligers, toch niet?

De heer Guy Peeters: De samenstelling van het comité hangt af van de risicoanalyse, van de prioriteiten, van de tijdsplanning.

De heer Dany Vandenbossche, voorzitter: De raad van bestuur heeft het rapport nog niet ontvangen en kan het enkel raadplegen op de website.

De heer Werner Marginet: Het klopt dat de raad van bestuur lange tijd weinig te zeggen had, maar de heer Peeters had daar als voorzitter de hand in. Hij heeft zich vaak laten kortwieken door management en afgevaardigd bestuurder. De heer Ludo Leen van Vlaams Belang mocht op een bepaald ogenblik de dossiers niet meer inkijken omdat hij een lastpost was die alles wou uitspitten.

De heer Dirk Wauters: De heer Verstrepen gaat zeer kort door de bocht als hij zegt dat het aanvaarden

van de aanbevelingen ook betekent dat de VRT alle analyses en conclusies aanvaardt. De VRT heeft hard en constructief gesproken met het Rekenhof. Hij heeft het geapprecieerd dat het hof het oorspronkelijke rapport op bepaalde punten heeft aangepast. Zo zijn beide gekomen tot een aanbevelingsplan waar beide partijen zich in vinden.

Een eerste aspect is marktconformiteit. In oktober heb ik in het parlement gezegd dat de prijzen die de VRT in totaliteit aan Woestijnvis betaalt, marktconform zijn. Ik bevestig die uitspraak nogmaals. Alle analyses bevestigen ook dat de prijzen voor andere productiehuisen in totaliteit marktconform zijn. Ik zal niet per programma argumenteren, ik heb het over de totaliteit.

Een nieuwe analyse van interne en externe producties bevestigt de analyse die de algemene directeur televisie in 2005 maakte. Ik neem vooreerst afstand van de analyse die in het rapport van het Rekenhof staat. Het is onmogelijk om met gemiddelden kostprijzen te vergelijken. De gemiddelde kostprijs van Volvo is dan 30 percent duurder dan van Peugeot. Mensen kopen nochtans nog steeds Volvo's, ze kiezen voor een specifiek model. Dat geldt ook voor programma's. De VRT kiest voor een specifiek programma en of een specifiek genre.

Ongeveer 61 percent van de programma's zijn intern-extern niet vergelijkbaar om drie redenen. (1) Er is geen vergelijkbare tegenhanger, bijvoorbeeld het nieuws. (2) Er is een tegenhanger maar die is niet vergelijkbaar, bijvoorbeeld een soap voor volwassenen met een soap voor kinderen. (3) Er is een tegenhanger maar het volume is te klein om ze te kunnen vergelijken. Voor de overige 39 percent van de programma's, verspreid over zes genres, is de conclusie zeker niet uniform. Soms is het programma intern goedkoper, soms extern. Ze zijn vergelijkbaar, dus volgens mij marktconform.

De VRT werkt nu aan bijkomende, verfijndere analyses: van prijs per uur naar prijs per kijkeruur. Ook dat systeem is niet perfect. Idealiter wordt de prijs per kwaliteit per kijker per uur beoordeeld. Maar zover is het nog niet. Het moeilijkste is trouwens niet zozeer de ex-postvergelijking maar de ex-ante-programmering. Hoe op voorhand het bereik en de kostprijs inschatten? Daarop concentreert de VRT al zijn aandacht. Het is de bedoeling om te werken met een aantal richtprijsvorken per genre.

De heren Caron en Vermeulen wezen terecht op de aard van de business. De VRT is een creatief bedrijf dat in een creatieve markt opereert. Een fundamenteel onderscheid tussen een creatief product en een standaardproduct is dat het creatieve product nog verder ontwikkeld wordt terwijl het gemaakt wordt. Het is nog niet af als het geconcipieerd wordt. De VRT wil die creativiteit absoluut niet aan banden leggen. Dat maakt het moeilijker om op voorhand lastenboeken te schrijven of kostprijzen te geven. De uitdaging is de regels van goed bestuur en budgettering toepassen zonder de eigenheid en de ziel van het bedrijf te verliezen.

Wat productplacement betreft, speelt het element facilitaire productiehulp. Dat is de VRT wel toegestaan en heeft niets met reclame te maken en zeker niet met reclameplafonds.

Een volgende reeks opmerkingen ging over de duurtijd van de contracten met de productiehuisen. Het is duidelijk de wens van de VRT om langetermijncontracten te behouden met strategische partners. In deze is aanbeveling 2 waarmee de VRT volledig akkoord is, belangrijk: "VRT dient in de contracten een eventuele geparametriseerde aanpassingsmogelijkheid in te bouwen wegens overheidsbeslissingen met een impact op zijn budgettair werkingskader.". Anderzijds vindt de VRT het bedrijfseconomisch niet verantwoord als alle contracten op hetzelfde ogenblik en dan nog toevallig op het einde van het beheerscontract aflopen. Na discussie is er een positie gevonden waar zowel het Rekenhof als de VRT mee kunnen leven. De VRT werkt met 25 productiehuisen samen, er is dus de facto mededinging.

De heer Willy Wijnants: Ik kan formeel bevestigen dat als de financiële directie bepaalde kosten niet aanvaardt, er geen discussie bestaat: de kostenrekening wordt niet uitbetaald. Geen enkele andere instantie in de VRT kan die beslissing overrulen.

De heer Johan Verstreken: Toen ik bij de VRT werkte, heb ik in 1998 of 1999 een contract voor ettelijke miljoenen Belgische frank zien liggen, getekend door een van de bazen die geen financieel directeur was. Die middelen moesten betaald worden voor een advies van een paar velletjes A4. Toen ik dat intern aan de kaak stelde, werd ik teruggefloten en was ik plots een moeilijke jongen. Ik hoop dat dergelijke praktijken niet meer mogelijk zijn.

De heer Carl Decaluwe: Bevestigen alle aanwezigen unaniem geen weet te hebben van exuberante uitgaven van personen voor congressen of andere gelegenheden, waarvan de uitbetaling geweigerd werd door de financiële dienst die later overruled is door de gewezen gedelegeerd bestuurder? (*Instemming*)

De heer Dirk Wauters: Op de vraag over de ontslagvergoeding van mevrouw Geysen kan ik niet antwoorden. De wet op de privacy verbiedt dat.

De heer Carl Decaluwe: Is dat terug te vinden in de rekeningen? Het gaat uiteindelijk over belastinggeld. De ontslagvergoeding van de heer Mary van 775.000 euro is een publiek geheim. Ofwel is het parlement verplicht om alle rekeningen na te pluizen, ofwel geeft de VRT antwoord. Het betreft een publieke functie, de gegevens vallen dus niet onder de privacywet.

De heer Dirk Wauters: Ik blijf bij mijn standpunt, de privacy primeert.

De heer Carl Decaluwe: We zullen dat onderzoeken in de rekeningen.

De heer Dirk Wauters: Onderzoeks- en ontwikkelingskosten zijn verrekend in de kosten van de productiehuisen en meestal ook in de kosten van de producties van de VRT. Voor de uitbestedingcriteria, verwijs ik naar bladzijde 17, artikel 14, §2, van de beheersovereenkomst: “Per genre legt VRT de programma’s vast die hij intern wil produceren. Nieuws en duidingprogramma’s zullen steeds door het intern productiehuis (IPRO) geproduceerd worden. Relevante criteria om al dan niet intern te produceren zijn de aansluiting bij de nieuws- en informatieopdracht, het risico, de deontologie, strategie, het volume en dergelijke, de format en archiefrechten, de ontwikkeling van talent en het aanbod van externe alternatieven.”. De criteria staan dus al in de beheersovereenkomst en het beleid dienaangaande is een voorzetting van de beleidslijnen van de nota 2004.

De heer Jo Vermeulen: Hoe wordt die algemene formulering geoperationaliseerd? Studio 1 is extern geproduceerd.

De heer Dirk Wauters: Dat valt niet onder nieuws en duiding. De VRT heeft een aantal beleidslijnen voort ontwikkeld. Naarmate er nieuwe openingen of slots komen, bekijkt de VRT intern of extern wie best de programma’s maakt.

Op de vraag of de financiële delegatie breed gedragen is, kan ik alleen maar antwoorden dat er geen keuze is: de beslissingen worden uitgevoerd.

De weg naar het goede bestuur is een van de belangrijkste aspecten. Dat is op lange termijn zeker in het belang van de VRT. Europa legt de lat voor openbare omroepen immers hoger. Als het op een intelligente manier geïmplementeerd wordt, zal dat het efficiëntieplan vooruit helpen. Al was het maar om te vermijden dat de VRT veel geld moet besteden aan rapporten achteraf. De zorg blijft om in een sereen klimaat de interne dynamiek niet te verliezen. De VRT is goed bezig, ik wil dat niet verliezen.

Met de nieuwe richtlijnen over aankoop en delegatie, de nieuwe elementen van de interne controle, is het heel duidelijk dat de verantwoordelijkheid voor de implementatie operationeel ligt. Die wordt door de interne audit en door het auditcomité als toezichtorgaan bewaakt. Tegelijkertijd wil de VRT zorgen dat zijn 2800 medewerkers hun job kunnen doen. Precies daarom wil de VRT niet alleen op een intelligente manier de procedures invoeren, maar ook de mensen overtuigen dat het in hun eigen belang is. Het actieplan en het tijdschema komen daaraan tegemoet.

Tot slot wil ik terugkomen tot de twee kernvragen. Beheert de VRT vandaag de middelen efficiënt? De omroep is er nog niet helemaal, maar is toch al ver gevorderd. Ik wil de medewerkers en het management daarvoor bedanken. Het is een genoeg vast te stellen dat de VRT zijn marktpositie behoudt en tegelijkertijd meer kwaliteit levert en efficiënter werkt. De VRT is al een heel eind op weg om het omvangrijke en uitdagende efficiëntieplan te realiseren.

Wat zijn de lessen uit het verleden? Die lessen zijn duidelijk samengevat in de aanbevelingen van het Rekenhof. Een aanbeveling gaat niet ver genoeg, over een andere verschillen we van mening. Met die lessen en het implementatieplan gelooft de VRT rotsvast de vraag van de aandeelhouder naar beter bestuur te beantwoorden. Ik vraag wel om vanavond de bladzijde van het verleden voorgoed om te draaien zodat de VRT zich volop kan concentreren op de toekomst. Het rapport en alles wat erbij hoort, heeft enorm veel tijd en energie gevraagd van de medewerkers en de directie. Die willen zich nu richten op hun ‘corebusiness’, het maken van goede televisie, radio, internet en mobiele televisie.

De heer Jurgen Verstrepen: Als de VRT akkoord is met de aanbevelingen en ze ondertekent, ga ik ervan uit dat de aanbevelingen juist zijn. De openbare omroep krijgt vooraf geld. De kostprijs is dus perfect in te schatten: de kosten die niet gedragen worden door commerciële inkomsten, worden door de regering bijgepast. Op voorhand is het budget dus sluitend. Dan is het logisch dat de VRT vooraf weet wat hij gaat uitgeven. Als dat niet het geval is, zal de overheid altijd moeten bijpassen. Dat is een enigszins vreemde redenering maar blijkbaar is dat nooit anders geweest.

De VRT houdt rekening met de aanbevelingen, en is veranderd. Zijn de productietoeslagen onder de vorm van percentages en de verschillende percentages van de productiehuizen ondertussen afgevoerd? Wordt er creatief omgesprongen met de boekhouding, dus met de inkomsten en de uitgaven van de sponsoring? Op die concrete vragen heeft de afgevaardigde beheerder niet geantwoord. Zijn de succespremies voor productiehuizen afgeschaft? Is het langlopende contract met Woestijnvis aangepast aan de nieuwe werkwijze?

De heer Carl Decaluwe: Voor mij is het dossier niet afgelopen. Zand erover zou te gemakkelijk zijn voor diegenen die zware fouten hebben gemaakt. Ik zal de VRT wel steunen bij de ingeslagen weg, maar wil ook mijn werk doen.

De voorzitter van de raad van bestuur heeft de interne audit geschetst. Het onderzoek dateert van 2005, pas nadien is de interne audit op een normale manier beginnen functioneren. Hoe functioneerde dat voordien? Wie gaf de opdracht tot een bepaalde audit? Aan wie werd gerapporteerd? Hoe werd gegarandeerd dat ook de raad van bestuur het rapport te zien kreeg?

Om discussies te vermijden, is het best de marktconformiteit aan parameters te verbinden. Is de VRT bereid om daarnaar te zoeken?

De gedelegeerd bestuurder heeft een aantal fundamentele opmerkingen gemaakt over uitzendarbeid. De VRT kan zelf weinig verweten worden want de heren Sauwens, Van Mechelen, Dewael en de vakbonden hebben getekend. Dat document, getekend onder impuls van de Vlaamse Regering, heeft volgens mij geen rechtskracht. Er ontbreken immers nog federale uitvoeringsbesluiten. Het zou goed zijn om in samenspraak met de federale overheid duidelijkheid te creëren.

Wat zijn de nieuwe beleidslijnen voor draaideurconstructies?

De antwoorden van de VRT zijn dubbelzinnig. De omroep wil de aanbevelingen uitvoeren maar is het niet eens met de analyses. De aanbevelingen uitvoeren is bekennen dat het voorheen verkeerd liep. Het is merkwaardig dat weinigen dat durven erkennen.

De heer Bart Caron: Zal de VRT indicatoren ontwikkelen zodat de marktconformiteit niet meer in vraag kan worden gesteld? Bestaan er zulke indicatoren in andere landen?

Over een publieke dienst, gefinancierd met overheids-geld, mag alles inderdaad bekendgemaakt worden. Anderzijds is het ook een kwestie van vertrouwen. De omroep werkt in een commerciële omgeving. Dat zorgt voor een speciale positie van de volksvertegenwoordigers als ze inzage in documenten vragen. Ik ben immers niet zeker dat elkeen het belang van de openbare omroep centraal stelt.

De heer Dany Vandenbossche, voorzitter: Het ontwerp van decreet handelt over de geheimhoudingsplicht van de volksvertegenwoordigers naar analogie met de vertegenwoordigers in een onderzoekscommissie. De sancties verbonden aan de overtreding van de geheimhoudingsplicht in onderzoekscommissies wegen echter niet op tegen het praten. Dat probleem zal dus altijd blijven bestaan, zelfs al staat de geheimhoudingsplicht in een decreet.

De heer Werner Marginet: Het Rekenhof zegt dat er geen uitsluitel is over de marktconformiteit, de heer Wauters beweert het tegenovergestelde. Misschien is het interessant beide standpunten te vergelijken.

De heer Wauters wil de bladzijde van het verleden omdraaien. Het rapport van het Rekenhof is echter geen detail, het vergt een ernstiger onderzoek.

De heer Dany Vandenbossche, voorzitter: Het is natuurlijk geen fait divers, want het is een stuk van het parlement.

De heer Carl Decaluwe: De feiten zijn ernstig.

De voorzitter: Niemand zegt toch dat ze de normaalste zaak zijn.

De heer Carl Decaluwe: De vrije tribune van de heer Caron in De Morgen van vandaag is straffe kost. Hij

geeft de politici de schuld dat Radio Donna markt-aandeel verliest. De heer Stassen heeft dan weer gefulmineerd tegen de decreetaanpassing als zijnde politieke inmenging.

Vorige week was de commissie Wonen in Birmingham. Op de televisie was er toen een politieke discussie over de weddes van de vedetten en managers. Ik wil die hier vermijden door een opendeurpolitiek. De privacy is in deze niet van toepassing. De werknemers zijn in dienst bij een publieke omroep die hen betaalt met belastinggeld.

Tegen diegenen die alles ridiculiseren, zeg ik dat de papierwinkel zeker niet groter wordt dan bij de commerciële omroep. Ook daar moeten uitgaven toegestaan en verantwoord worden. Die medewerkers overnachten niet in een hotelkamer van 2 tot 300 euro zoals bij de VRT geregeld het geval is.

De heer Dany Vandenbossche, voorzitter: Ik begrijp die opmerkingen, maar zie niet direct een relatie met het rapport van het Rekenhof.

De heer Carl Decaluwe: In de brief van de ex-gedelegeerd bestuurder staan fouten. “Ik verneem tevens dat ik nominatief vermeld ben in het verslag”. Die naam staat niet in het rapport van het Rekenhof.

De heer Dany Vandenbossche, voorzitter: Ik speel alleen postbode, ik ben niet zijn corrector en nog minder maak ik taalopmerkingen over de brieven van de heer Mary.

De heer Bart Caron: Ik minimaliseer niets. Van mij mogen alle gegevens in de openheid komen en liefst voor een ruimere periode dan de onderzochte. Ik wil elke mogelijke verdachtmaking laten onderzoeken. Ik begrijp dat de heer Wauters zich liever wil bezighouden met de toekomst. Met verdachtmakingen komen we geen stap vooruit.

Door een aantal politieke keuzes maken bepaalde politici duidelijk dat ze de VRT niet volop in zijn ontwikkeling willen steunen of zelfs willen afremmen. Die uitspraak neem ik voor mijn rekening.

Mevrouw Margriet Hermans: Ik sta niet zo negatief tegenover draaideurconstructies, maar wacht het antwoord van de gedelegeerd bestuurder dienaangaande af. Als de omroep te streng is met vergoedingsafspraken voor mensen die een programma dragen, riskeert hij die personen te verliezen.

De heer Jos Stassen: Het is belangrijk dat er aan het rapport conclusies verbonden worden. Iedereen heeft bepaalde en soms verregaande uitspraken gedaan. Ik wil de VRT niet opzadelen met het gevoel dat de periode van achterdochtige controles voorbij is. Controle is goed, maar als de commissie het onderzoek wil overdoen, heeft de openbare omroep een probleem. Het is belangrijk dat de zaak vandaag op zo een manier eindigt dat de VRT voort kan werken.

De heer Dirk Wauters: De VRT werkt aan een gegevensbank met richtprijzen. Ex ante is het moeilijk om beslissingen te nemen. De ene film is een succes, terwijl de andere, met hetzelfde budget, een flop kan zijn. Hoe worden beide beoordeeld naar kost per kijkeruur?

De raamovereenkomsten met productiehuisen bestaan. De VRT is gebonden aan contracten. Een heronderhandeling loopt tussen twee gelijkwaardige partijen. Externe productiehuisen moeten er van op aan kunnen dat de VRT zijn verbintenissen naleeft. De succespremies maken deel uit van het contract. Vorige keer zei ik hoeveel ze betekenen in de totaliteit van de prijs.

Aanbeveling 3 handelt over de controle van de boekhouding in verband met de rechten. De VRT aanvaardt die aanbeveling volledig. Aanbeveling 15 handelt dan weer over draaideurconstructies. De VRT engageert zich om die uit te voeren. De VRT zal de nodige richtlijnen uitvaardigen voor de eventuele wederinhuring van ex-medewerkers die belangtengstrijdigheid en omzeiling van de bezoldigingsregels vermijden. De VRT zal echter maximaal doen wat wettelijk mogelijk is om creatief talent te behouden en te kunnen inzetten binnen de geschetste grenzen. Dit is een creatieve wereld en er is een oorlog voor talent. De VRT wil het talent intern houden en samenwerken met het beste externe talent in het belang van de Vlaamse mediagebruiker.

De heer Jurgen Verstrepen: Een aantal geprivilegieerden blijven dus succespremies krijgen.

De heer Dirk Wauters: Dat zeg ik niet, ik zeg dat de succespremies onderdeel uitmaken van een contract. Bij een heronderhandeling zal dat aspect op het juiste moment herbekeken worden.

De heer Guy Peeters: Het vorige auditcomité ressorteerde onder het gezag van de gedelegeerd bestuurder. Dat betekent niet dat er nooit discussies waren.

Al van begin 2004 is de vraag gesteld om in dat informele auditcomité te praten over programma-aankopen. Dat zorgde voor discussie. Op een bepaald moment is gezegd dat het tot de mogelijkheden behoorde, maar dat er dan iemand extra in dienst zou moeten komen. Met als resultaat dat er hoogstens een gesprek over aankooppolitiek geweest is tussen een lid van het auditcomité en een verantwoordelijke van de interne audit. De enige oplossing is dat er een volledige vergadering van de raad van bestuur in 2005 gewijd is aan de productiehuizen. Kortom, de verantwoordelijkheid lag bij de gedelegeerd bestuurder.

Het nieuwe auditcomité zal het antwoord op een aantal vragen moeten geven. De VRT is niet van plan te doen alsof er niets gebeurd is. Het huis moet wel opnieuw dynamiek krijgen en mag zich niet blindstaren op het rapport. Het moet er wel lessen uit trekken. Dat zal voor het grootste deel moeten gebeuren door het auditcomité, in samenwerking met de interne audit. Het mag niet blijven wegen op het volledige huis. Het spreekt vanzelf dat nog niet alles al gerealiseerd is. Het volgende jaar zal het auditcomité dan ook frequent vergaderen.

De contracten moeten worden gerespecteerd, maar tegen einde 2009 rekent de VRT op goodwill van het Vlaams Parlement. Tegen dan moet de omroep bewijzen dat hij transparant functioneert. Anders zal het een heel moeilijke discussie worden. Ik herhaal maandelijks dat onderhandelingen intens moeten worden voorbereid, ook op vlak van interne procedures.

De heer Jo Vermeulen: Ik heb begrip voor het verzoek van de gedelegeerd bestuurder, maar het is het lot van een nieuw management om geconfronteerd te worden met de geschiedenis van zijn bedrijf. De laatste jaren waren er geregeld discussies over interne en externe producties. Het is goed dat die discussie op een hoger niveau getild is, en niet beperkt is tot het aanduiden van verantwoordelijkheden, maar opengetrokken tot lessen voor de toekomst.

Het voorbije jaar is het thema op de agenda geplaatst. Dat heeft geleid tot een rapport van het Rekenhof, tot aanbevelingen en zelfs tot een actieplan. De rest is work in progress. Ik gun het de VRT van harte zich vanaf nu op zijn corebusiness te focussen.

De heer Jurgen Verstrepen: De VRT zal de aanbevelingen uitvoeren. Heeft hij de effecten daarvan al

geprojecteerd op de meerjarenplanning en de doelen?

De heer Dirk Wauters: Het is al deels verwerkt in die zin dat de VRT zijn raad van bestuur vorige maand gevraagd heeft een bijkomend personeelscontingent vrij te maken voor 'governance'. De VRT engageert zich wel om die personen aan te werven binnen het personeelsbudget van het meerjarenplan. Een aantal acties van het meerjarenplan, zeker voor 2010-2011, moet nog verder gedefinieerd worden. De VRT hoopt dat de efficiëntiemaatregelen een aantal van die acties zullen invullen.

De Vlaamse Regering heeft aan de VRT gevraagd om ten opzichte van het oorspronkelijke kostenmodel van de beheersovereenkomst 104 miljoen euro te besparen over vijf jaar. Dat is een aanzienlijke besparing, want ondertussen moet de VRT de kwaliteit verhogen, het aantal media uitbreiden, en meer governance toepassen. Dat vergt enorm veel van de VRT-medewerkers. Daarom vraag ik om hen in een sereen klimaat, zowel intern als extern, hun werk te laten doen.

De heer Jurgen Verstrepen: Dat klopt, maar anderszijds hebben we hier ook al de discussie gevoerd over het bijpassen van een aantal bedragen. Het parlement kijkt kritisch naar toestanden die zich afgespeeld hebben voor uw tijd. Het parlement moet erop kunnen vertrouwen dat de VRT elke euro transparant en verantwoord besteedt.

De voorzitter: Ik dank de afgevaardigden van het Rekenhof en de VRT voor hun interessante bijdrage aan deze hoorzitting.

De verslaggever,

Johan
VERSTREKEN

De voorzitter,

Dany
VANDENBOSSCHE